

Saksutskrift

Handlingsprogram 2024-2027

Arkivsak-dok. 23/11176-1
Saksbehandler Neil Haakonsen

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne	21.11.2023	15/23
2 Eldrerådet	22.11.2023	13/23
3 Ungdomsrådet	23.11.2023	22/23
4 Formannskapet	27.11.2023	80/23
5 Kommunestyret	11.12.2023	118/23

Møtebehandling

Repr. Trond Finstad (Ap) fremmet følgende fellesforslag fra Ap, MDG, Sp, V, BYGDL og INP):

1. Handlingsprogram 2024-2027 datert 15. november 2023 vedtas.

2. Følgende handlingsregler vedtas for Vestby kommune:

1. Netto driftsresultat skal være minst 1,75 prosent av driftsinntektene
2. Disposisjonsfond skal utgjøre minst 10 prosent av driftsinntektene
3. Netto lånegjeld skal ikke overstige 125 prosent av driftsinntektene
4. Grad av egenfinansiering skal være minst 25 prosent av investeringskostnadene i løpet av økonomiplanperioden

3. Driftsbudsjett 2024 vedtas i samsvar med rådmannens forslag i «Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd». Resultatområdenes nettorammer vedtas i samsvar med rådmannens forslag i «Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd». **Med følgende endringer:**

- Friluftstilskudd økes med 250000,-

- Nærmiljøtiltak økes med 50000,-

Disse finansieres ved bruk av Ødemørkfondet.

Kulturdøgn Soon økes med 50000,-

4. Investeringsbudsjettet for 2024 vedtas i samsvar med rådmannens forslag i «Bevilgningsoversikt investering etter §5-5 første ledd» og «Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd».

Postadresse	Besøksadresse	Telefon	64 98 01 00	Org.nr.	943 485 437
Postboks 144	Rådhuset, Rådhusgt. 1	Telefaks	64 98 01 01	Bankgiro	1613.07.00342
1541 Vestby	1540 Vestby				
post@vestby.kommune.no	www.vestby.kommune.no				

5. Betalingsregulativ 2024 vedtas med virkning fra 1. januar 2024.
6. Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lån på 35 millioner kroner til videreutlån i 2024, jf. kommunelovens § 14-17.
7. Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lån på 56,588 millioner kroner til finansiering av investeringer i 2024, jf. kommunelovens § 14-15. Avdragstiden settes ut fra beregningen av minimumsavdrag.
8. Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lån i 2024 på 121,4 millioner kroner til finansiering av tidligere vedtatte investeringer, jf. kommunelovens § 14-15. Avdragstiden settes ut fra beregningen av minimumsavdrag. Budsjetterte inntekter fra salg av eiendommer reduseres tilsvarende.
9. Rådmannen gis fullmakt til å saldere netto renteutgift mot rentefond.
10. Rådmannen gis fullmakt til å saldere pensjonsutgifter mot pensjonsfond.
11. Rådmannen gis fullmakt til å fordele lønnsreserven til resultatområdene.
12. Rådmannen gis fullmakt til å fordele reserven for økte driftskostnader IKT til resultatområdene.
13. Avgiftene for vann, avløp, slamtømming, renovasjon, feiing, private planer, bygge-/delesak, forurensningsmyndighet, eierseksjonering og oppmåling skal være i henhold til selvkost.
14. Tilskuddssatser til drift til private ordinære barnehager er 266 689 kroner for små barn (0-2 år) og 133 439 kroner for store barn (3-6 år). Fra 2024 vil enkeltstående barnehager ha samme pensjonspåslag som øvrige barnehager på 10 prosent. For kapitaltilskudd og satser til familiebarnehager, benyttes nasjonale satser. Det ligger en forutsetning i vedtaket at satsene kan endres etter endringer i vedtatt statsbudsjett.
15. I medhold av eiendomsskatteloven §§ 2 og 3 skrives det ut eiendomsskatt, i hele kommunen, for 2024 med følgende utskrivningsalternativ:
 1. På næringseiendom, kraftanlegg, vindkraftverk, kraftnett og anlegg omfattet av særskattereglene for petroleum, jf. eiendomsskatteloven § 3 d.
 2. På næringsdelen (bygning og grunn) i tidligere skattlagte verk/bruk (annet ledd i overgangsregel til eiendomsskatteloven §§ 3 og 4).
 3. På det særskilte skattegrunnlaget, redusert til 1 syvendedeler beregnet fra verdien satt i 2019 (overgangsregel til §§ 3 og 4 første ledd første punktum).
 4. Eiendomsskattesatsen settes til 7 promille, jf. eiendomsskatteloven § 13.
 5. Eiendomsskattesatsen på det særskilte skattegrunnlaget, nevnt i punkt 3, er 5 promille.
 6. Skattesatsen differensieres ved at den sats som skal gjelde for ubebygget næringseiendom settes til 3,5 promille, jf. eiendomsskatteloven § 12 b.
 7. Eiendommer til stiftelser eller institusjoner som tar sikte på å gagne en kommune, et fylke eller staten fritas for eiendomsskatt, jf. eiendomsskatteloven § 7 a. Liste over eiendommer følger i vedlegg.

8. Eiendomsskatt skal betales i to terminer.
9. Ved taksering og utskrivning av eiendomsskatt benytter kommunen Det gjennomføres allmenn retaksering av næringseiendommer for eiendomskatteformål i 2024 for skatteåret 2025, jf. eiendomsskatteloven § 8 A-3.
16. Det gjennomføres allmenn retaksering av næringseiendommer for eiendomskatteformål i 2024 for skatteåret 2025, jf. eiendomsskatteloven § 8 A-3.
17. Rådmannen gis fullmakt til å inngå avtale om driftskreditt eller å ta opp likviditetslån på 100 millioner kroner for Vestby kommune, jf. kommunelovens § 14-15.
- 18. Kommunestyret ber rådmannen gå i dialog med Garder Vel om eierskap og drift av Garder skole. Resultatet av samtalene legges fram for kommunestyret før sommeren 2024. Kommunestyret ønsker en modell hvor de kommunale utgiftene er så lave som mulig, samtidig som bygget sikres for framtiden. Dersom samtalene ikke fører fram til en løsning rådmannen kan anbefale, ber kommunestyret om en sak som redegjør for konsekvensene ved at kommunen oppgir eiendomsretten til Garder skole.**
- 19. Rådmann og ordfører bes gå i dialog med Stiftelsen Solås og Steinløkka, Tiltakskomiteen og frivillige lag og organisasjoner med tanke på å fortsette driften av dagsenteret på Steinløkka. Kommunestyret ber rådmannen fremme en sak til politisk behandling i løpet av mai 2024, som skisserer hvordan dagsenteret kan driftes videre i et samarbeid mellom kommunen, Stiftelsen og frivillige.**
- 20. Søknaden om økonomisk støtte til Fontenehuset, Ski imøtekommes ikke. Rådmannen bes gå i dialog med Fontenehuset for å sikre en god og smidig overføring av brukere av Fontenehuset til de kommunale tjenestene dersom innbyggere i Vestby mister tilbudet fra Fontenehuset.**
- 21. Kommunen skal sammen med frivilligheten utarbeide en plan for samarbeid mellom kommunen og frivillig sektor. Det nedsettes et utvalg på 5 personer som sammen med frivilligheten skal utarbeide denne planen. Planen skal fremmes for kommunestyret før sommeren 2024.**
- 22. Rådmannen bes fremme en sak om mudring i Sonskilen i løpet av mars 2024. Saken bør inneholde hvor mye som skal mudres hvor, hvilken kostnadsramme mudringen har, miljømessige konsekvenser og hvilke konsekvenser mudringen for øvrig kan få. Rådmannen bes om å ikke inngå bindende avtaler om mudring før kommunestyret har behandlet saken.**

Repr. Åshild Fagerjord (H) fremmet følgende forslag:

Vi legger rådmannens forslag til grunn med følgende endringer

Alle tall i hele tusen

	2024	2025	2026	2027	Forklaring
Inndekning/kutt					
Stilling skolekontor	- 750,00	- 1 000,00	- 1 000,00	- 1 000,00	
Fjerne støtte arrang.	- 450,00	- 450,00	- 450,00	- 450,00	Kulturdøgn, Sånafeest, Hvitssten salong
Rådgiver barnehage	- 300,00	- 600,00	- 600,00	- 600,00	0,5 årsverk
Redusere styrerstilling barnehage	- 600,00	- 1 200,00	- 1 800,00	- 2 400,00	
Elitesatsing kulturskolen	- 170,00	- 170,00	- 170,00	- 170,00	
Vinterdrift idrett	- 150,00	- 150,00	- 150,00	- 150,00	Idretten brøyter selv
Sum	- 2 420,00	- 3 570,00	- 4 170,00	- 4 770,00	
Nye tiltak					
Tilskudd Fontenehuset Nordre Follo	400,00	400,00	400,00	400,00	
Videreføre TSB-samarbeid	250,00	250,00	250,00	250,00	Tverrfaglig spesialisert rusbehandling
Videreføre FACT-team	250,00	250,00	250,00	250,00	
Videreføre dagsenter Steinløkka	750,00	1 500,00	1 500,00	1 500,00	
Barnekoordinator		500,00	500,00	500,00	
Innføre gratis EST	50,00	50,00	50,00	50,00	Etter skole-tilbud for funksjonshemmede
Frivillighetskoordinator	300,00	600,00	600,00	600,00	
Vedlikehold kirke			400,00	800,00	
Toaletter Brevik/Son					
Videreføre julegaver ansatte	200,00	200,00	200,00	200,00	
Sum	2 200,00	3 750,00	4 150,00	4 550,00	
Budsjettkonsekvens	- 220,00	180,00	- 20,00	- 220,00	

Vi bruker nå 640.000 mindre enn rådmannen i hele perioden.

Repr. Kenneth Lien Steen (Frp) fremmet følgende forslag:

Rådmannens innstilling vedtas med følgende endringer:

- Kutt skole strykes: 8,2 millioner
- Det innføres Ingen prisøkning på trygghetsalarmer: 349.000
- Dagsenter Steinløkka legges ikke ned: 750.000 | 1,5 millioner
- Det opprettes avtale med Fontenehuset Nordre Follo: 450.000
- FACT videreføres: 41.000
- Økt aktivitet ved Vestby fysikalske innføres: 50.000
- 50 % ergoterapeut legges inn: 372.000 | 415.000
- Reduksjon av ett årsverk som fagarbeider på sykehjemmet strykes: 310.000 | 620.000

- Bibliotekene i Son og Vestby slås sammen. Ansatte overføres det nye biblioteket for å styrke Kulturkvartalet. Bygget i Son selges: – 2,3 millioner
- Ordførers godtgjøring settes til 80 % av stortingsrepresentants lønn. Varaordfører får godtgjøring som formannskapsmedlem: – 405.000
- Pensjon settes ut på anbud. En forutsetning er at tilbudet til de ansatte ikke skal bli dårligere enn hva det er i dag: – 2 millioner | 4 millioner
- Stilling skolekontoret kuttes: – 750.000 | 1 million
- Ordning med gratis sykkelutleie avvikles: – 40.000
- Drift av Grevlingen Svømmehall overføres til frivilligheten: – 400.000 | 800.000
- Applikasjon Ung i Vestby kuttes: – 120.000
- Kultur reduseres med administrative stillinger: – 1,5 million | 2 million
- Foreslåtte økning i reserveposten reduseres med 3.007.000, slik at økning fra 2023 til 2024 blir på 1.993.000.

Verbalforslag:

- Rådmannen bes sette pensjon ut på anbud. Det forutsettes at tilbudet til den ansatte ikke skal bli dårligere enn i dag.
- Rådmannen bes fremme tiltaksplan mot mobbing. Saken fremmes før sommeren 2024.
- Rådmannen bes fremme sak om hvordan kommunen bedre kan nyttiggjøre seg av velferdsteknologi i gjennomføringen av morgendagens eldreomsorg
- Rådmannen bes innføre ansettelsesstopp i kommunen fram til den økonomiske situasjonen er bedret
- Rådmannen bes fremme en sak som synliggjør virkning av "omorganisering" på skole. Saken fremmes før sommeren 2024.
- Møtekalender for ordfører og varaordfører skal offentliggjøres på kommunens hjemmeside
- Rådmannen bes fremme sak som evaluerer prisene for arrangement for barn og unge i Kulturkvartalet. Saken skal omhandle priseksempler, og hvordan arrangement for barn kan koste over 30.000 kroner pr dag.
- Trafikksituasjonen i Vestby sentrum viser behovet for flere innfartsveier. Sentrumsbrua beholdes derfor som åpen bru også for personbiler i fremtiden. Sentrumsplanen revideres for å ivareta dette.

Repr. Jan-Henrik Palnes (H) fremmet følgende verbalforslag:

Rådmannen bes sørge for at det ved fremtidige utskiftinger av kunstgressdekke ikke benyttes dekke som krever gummigranulat. Dersom rådmannen når tiden for utskifting kommer er av den oppfatning at et miljøvennlig kunstgressdekke ikke er den beste løsningen, skal det fremmes en sak som drøfter alternativer og kostnader til kommunestyret, før det inngås avtale om skifte av dekke.

I tillegg fremmet repr. Karen Møllerop MDG følgende tillegg:

Om kommunen kan dra nytte av nasjonale tilskuddsordninger, bør rådmannen se kommunale utgifter i sammenheng med dette, selv om de ikke kommer før budsjettåret 2025

Repr. Jan-Henrik Palnes (H) fremmet følgende verbalforslag:

Rådmannen bes synliggjøre alle fremtidige driftsutgifter ved investeringer.

Jens Trondsen (H) fremmet følgende verbalforslag:

Rådmannen bes om å legge fram en sak i løpet av 1. halvår 2024 med status for hvordan Vestby kommune følger opp Likeverdsreformen. Saken skal blant annet gjøre rede for følgende:

- Hvordan ordningen med barnekoordinator fungerer i dag, og hvor mange barn/familier som har fått oppnevnt koordinator etter dette ble rettighetsfestet.
- Hvordan samhandlingen mellom kommunens ulike velferdstjenester har blitt styrket, og kan styrkes ytterligere for å bedre samordne tjenestetilbudet for barn med funksjonsnedsettelse og deres familier.
- Mulige støttetilbud som kan opprettes for barn og unge som har søsken med utviklingshemming.
- Hvilket dagtilbud kommunen har for personer med utviklingshemming.
- Hvorvidt kommunen legger vekt på reelt fritt brukervalg i valg av tjeneste og person som utfører tjenesten når det gjøres vedtak om avlastningstilbud.
- Hvorvidt personer med utviklingshemming får tilstrekkelig BPA-timer til å delta på fritidsaktiviteter og til å kunne dra på ferier.
- Hvilke muligheter kommunen har for å legge til rette for at flere personer med utviklingshemming kan eie sin egen bolig.

Heidi Renate Bahr (U) fremmet følgende felles verbalforslag fra Sv og Rødt:

Kommunestyret ber rådmannen legge frem en sak om innføring av eiendomsskatt etter følgende kriterier:

- a. Det skrives ut eiendomsskatt på faste eiendommer i Vestby kommune f.o.m. 01.01.2025, jf. eiendomsskatteloven § 3a.
- b. Det beregnes et bunnfradrag på faste eiendommer i perioden på kr 500.000 jf. eiendomsskatteloven § 11, andre ledd.
- c. Med hjemmel i eiendomsskattelovens § 7 skal også følgende fritak for eiendomsskatt gjelde:
Bygninger av historisk verdi, eiendommer som er automatisk fredet eller underlagt fredningsvedtak av riksantikvaren, jf. § 7 bokstav b.

Saken bes fremlagt for Kommunestyret innen 01.06.2024.

Repr. Åshild Fagerjord (H) ba om gruppemøte.

Repr. Stig Øverås (Sv) fremmet følgende fellesforslag fra Sv og Rødt:

Nytt tiltak:

Tilskudd til Fontenehuset kr 400.000,-

Inndekning: Økning IKT reduseres med kr 200.000,- til kr 9.800.000,-

Økning på Tilleggsbevilgninger reduseres med kr 200.000,- til kr 4.800.000,-.

Votering

Repr. Stig Øverås fellesforslag fikk 2 stemmer (Sv og Rødt) og falt.

Repr. Kenneth Lien Steens forslag (tall) fikk 3 stemmer (Frp) og falt.

Repr. Åshild Fagerjords forslag (tall) fikk 8 stemmer (H) og falt.
Repr. Trond Finstads fellesforslag (tom 17) fikk 14 stemmer og ble vedtatt.
Repr. Heidi Renate Bahrs fellesforslag (verbal) fikk 2 stemmer (Sv og Rødt) og falt.
Repr. Trond Finstads fellesforslag (18 verbal) ble vedtatt mot 3 stemmer (Frp).
Repr. Trond Finstads fellesforslag (19 verbal) ble enstemmig vedtatt.
Repr. Trond Finstads fellesforslag (20 verbal) ble vedtatt mot 3 stemmer (Frp).
Repr. Trond Finstads fellesforslag (21 verbal) ble enstemmig vedtatt.
Repr. Trond Finstads fellesforslag (22 verbal) ble vedtatt mot 3 stemmer (Frp).
Repr. Kenneth Lien Steens forslag (verbal) 1-7 – nest siste punkt strøket)
Pkt 1 fikk 11 stemmer (Frp og H) og falt
Pkt 2 fikk 11 stemmer (Frp og H) og falt
Pkt 3 fikk 11 stemmer (Frp og H) og falt
Pkt 4 fikk 3 stemmer (Frp) og falt
Pkt 5 fikk 11 stemmer (Frp og H) og falt
Pkt 6 fikk 11 stemmer (Frp og H) og falt
Pkt 7 fikk 3 stemmer (Frp) og falt
Repr. Jan-Henrik Palnes verbalforslag 1 fikk 11 stemmer (Frp og H) og falt
Repr. Jan-Henrik Palnes verbalforslag 2 ble enstemmig vedtatt.
Repr. Karen Møllerops tillegg til verbalforslag ble enstemmig vedtatt.
Repr. Jan Oddvar Trondsens verbalforslag 3 fikk 11 stemmer (Frp og H) og falt.

Kommunestyrets vedtak/innstilling

1. Handlingsprogram 2024-2027 datert 15. november 2023 vedtas.

2. Følgende handlingsregler vedtas for Vestby kommune:

1. Netto driftsresultat skal være minst 1,75 prosent av driftsinntektene
2. Disposisjonsfond skal utgjøre minst 10 prosent av driftsinntektene
3. Netto lånegjeld skal ikke overstige 125 prosent av driftsinntektene
4. Grad av egenfinansiering skal være minst 25 prosent av investeringskostnadene i løpet av økonomiplanperioden

3. Driftsbudsjett 2024 vedtas i samsvar med rådmannens forslag i «Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd». Resultatområdenes nettorammer vedtas i samsvar med rådmannens forslag i «Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd». Med følgende endringer:

- Friluftstilskudd økes med 250000,-
- Nærmiljøtiltak økes med 50000,-

Disse finansieres ved bruk av Ødemørkfondet.

Kulturdøgn Soon økes med 50000,-

4. Investeringsbudsjettet for 2024 vedtas i samsvar med rådmannens forslag i «Bevilgningsoversikt investering etter §5-5 første ledd» og «Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd».

5. Betalingsregulativ 2024 vedtas med virkning fra 1. januar 2024.

6. Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lån på 35 millioner kroner til videreutlån i 2024, jf. kommunelovens § 14-17.
7. Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lån på 56,588 millioner kroner til finansiering av investeringer i 2024, jf. kommunelovens § 14-15. Avdragstiden settes ut fra beregningen av minimumsavdrag.
8. Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lån i 2024 på 121,4 millioner kroner til finansiering av tidligere vedtatte investeringer, jf. kommunelovens § 14-15. Avdragstiden settes ut fra beregningen av minimumsavdrag. Budsjetterte inntekter fra salg av eiendommer reduseres tilsvarende.
9. Rådmannen gis fullmakt til å saldere netto renteutgift mot rentefond.
10. Rådmannen gis fullmakt til å saldere pensjonsutgifter mot pensjonsfond.
11. Rådmannen gis fullmakt til å fordele lønnsreserven til resultatområdene.
12. Rådmannen gis fullmakt til å fordele reserven for økte driftskostnader IKT til resultatområdene.
13. Avgiftene for vann, avløp, slamtømming, renovasjon, feiing, private planer, bygge-/delesak, forurensningsmyndighet, eierseksjonering og oppmåling skal være i henhold til selvkost.
14. Tilskuddssatser til drift til private ordinære barnehager er 266 689 kroner for små barn (0-2 år) og 133 439 kroner for store barn (3-6 år). Fra 2024 vil enkeltstående barnehager ha samme pensjonspåslag som øvrige barnehager på 10 prosent. For kapitaltilskudd og satser til familiebarnehager, benyttes nasjonale satser. Det ligger en forutsetning i vedtaket at satsene kan endres etter endringer i vedtatt statsbudsjett.
15. I medhold av eiendomsskatteloven §§ 2 og 3 skrives det ut eiendomsskatt, i hele kommunen, for 2024 med følgende utskrivningsalternativ:
 1. På næringseiendom, kraftanlegg, vindkraftverk, kraftnett og anlegg omfattet av særskattereglene for petroleum, jf. eiendomsskatteloven § 3 d.
 2. På næringsdelen (bygning og grunn) i tidligere skattlagte verk/bruk (annet ledd i overgangsregel til eiendomsskatteloven §§ 3 og 4).
 3. På det særskilte skattegrunnlaget, redusert til 1 syvendedeler beregnet fra verdien satt i 2019 (overgangsregel til §§ 3 og 4 første ledd første punktum).
 4. Eiendomsskattesatsen settes til 7 promille, jf. eiendomsskatteloven § 13.
 5. Eiendomsskattesatsen på det særskilte skattegrunnlaget, nevnt i punkt 3, er 5 promille.
 6. Skattesatsen differensieres ved at den sats som skal gjelde for ubebygget næringseiendom settes til 3,5 promille, jf. eiendomsskatteloven § 12 b.
 7. Eiendommer til stiftelser eller institusjoner som tar sikte på å gagne en kommune, et fylke eller staten fritas for eiendomsskatt, jf. eiendomsskatteloven § 7 a. Liste over eiendommer følger i vedlegg.
 8. Eiendomsskatt skal betales i to terminer.

9. Ved taksering og utskriving av eiendomsskatt benytter kommunen Det gjennomføres allmenn retaksering av næringseiendommer for eiendomskatteformål i 2024 for skatteåret 2025, jf. eiendomsskatteloven § 8 A-3.

16. Det gjennomføres allmenn retaksering av næringseiendommer for eiendomskatteformål i 2024 for skatteåret 2025, jf. eiendomsskatteloven § 8 A-3.

17. Rådmannen gis fullmakt til å inngå avtale om driftskreditt eller å ta opp likviditetslån på 100 millioner kroner for Vestby kommune, jf. kommunelovens § 14-15.

18. Kommunestyret ber rådmannen gå i dialog med Garder Vel om eierskap og drift av Garder skole. Resultatet av samtale legges fram for kommunestyret før sommeren 2024. Kommunestyret ønsker en modell hvor de kommunale utgiftene er så lave som mulig, samtidig som bygget sikres for framtiden. Dersom samtale ikke fører fram til en løsning rådmannen kan anbefale, ber kommunestyret om en sak som redegjør for konsekvensene ved at kommunen oppgir eiendomsretten til Garder skole.

19. Rådmann og ordfører bes gå i dialog med Stiftelsen Solås og Steinløkka, Tiltakskomiteen og frivillige lag og organisasjoner med tanke på å fortsette driften av dagsenteret på Steinløkka. Kommunestyret ber rådmannen fremme en sak til politisk behandling i løpet av mai 2024, som skisserer hvordan dagsenteret kan driftes videre i et samarbeid mellom kommunen, Stiftelsen og frivillige.

20. Søknaden om økonomisk støtte til Fontenehuset, Ski imøtekommes ikke. Rådmannen bes gå i dialog med Fontenehuset for å sikre en god og smidig overføring av brukere av Fontenehuset til de kommunale tjenestene dersom innbyggere i Vestby mister tilbudet fra Fontenehuset.

21. Kommunen skal sammen med frivilligheten utarbeide en plan for samarbeid mellom kommunen og frivillig sektor. Det nedsettes et utvalg på 5 personer som sammen med frivilligheten skal utarbeide denne planen. Planen skal fremmes for kommunestyret før sommeren 2024.

22. Rådmannen bes fremme en sak om mudring i Sonskilen i løpet av mars 2024. Saken bør inneholde hvor mye som skal mudres hvor, hvilken kostnadsramme mudringen har, miljømessige konsekvenser og hvilke konsekvenser mudringen for øvrig kan få. Rådmannen bes om å ikke inngå bindende avtaler om mudring før kommunestyret har behandlet saken.

23. Rådmannen bes sørge for at det ved fremtidige utskiftninger av kunstgressdekke ikke benyttes dekke som krever gummigranulat. Dersom rådmannen når tiden for utskifting kommer er av den oppfatning at et miljøvennlig kunstgressdekke ikke er den beste løsningen, skal det fremmes en sak som drøfter alternativer og kostnader til kommunestyret, før det inngås avtale om skifte av dekke.

Om kommunen kan dra nytte av nasjonale tilskuddsordninger, bør rådmannen se kommunale utgifter i sammenheng med dette, selv om de ikke kommer før budsjettåret 2025

Saksutskriften bekreftes
Vestby, 13.desember 2023

Elin Tokerød

Dokumentet er elektronisk godkjent

Tidligere behandlinger

Møtebehandling

Rådmannen endret sin innstilling i møtet i flg utsendt notat:

Tillegg og retting til rådmannens innstilling til vedtak:

Punkt 18. Kommunen oppgir eiendomsretten til Garder skole, og aksepterer at eiendommen eies av Stiftelsen Garder skolekrets. All kommunal bruk og vedlikehold av bygget avsluttes fra 1. april 2024.

Punkt 15. I medhold av eiendomsskatteloven §§ 2 og 3 skrives det ut eiendomsskatt, i hele kommunen, for 2024 med følgende utskrivningsalternativ:

1. På næringseiendom, kraftanlegg, vindkraftverk, kraftnett og anlegg omfattet av særskattereglene for petroleum, jf. eiendomsskatteloven § 3 d.
2. På næringsdelen (bygning og grunn) i tidligere skattlagte verk/bruk (annet ledd i overgangsregel til eiendomsskatteloven §§ 3 og 4).
3. På det særskilte skattegrunnlaget, redusert til 1 syvendedeler beregnet fra verdien satt i 2019 (overgangsregel til §§ 3 og 4 første ledd første punktum).
4. Eiendomsskattesatsen settes til 7 promille, jf. eiendomsskatteloven § 13.
5. Eiendomsskattesatsen på det særskilte skattegrunnlaget, nevnt i punkt 3, er 5 promille.
6. Skattesatsen differensieres ved at den sats som skal gjelde for ubebygget næringseiendom settes til 3,5 promille, jf. eiendomsskatteloven § 12 b.
7. Eiendommer til stiftelser eller institusjoner som tar sikte på å gagne en kommune, et fylke eller staten fritas for eiendomsskatt, jf. eiendomsskatteloven § 7 a. Liste over eiendommer følger i vedlegg.
8. Eiendomsskatt skal betales i to terminer.
9. Ved taksering og utskrivning av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte eiendomsskattevedtekter, jf. eiendomsskatteloven § 10.

Punkt 16. Det gjennomføres allmenn retaksering av næringseiendommer for eiendomsskatteformål i 2024 for skatteåret 2025, jf. eiendomsskatteloven § 8 A-3.

Votering

Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Formannskapets vedtak/innstilling

1. Handlingsprogram 2024-2027 datert 15. november 2023 vedtas.
2. Følgende handlingsregler vedtas for Vestby kommune:
 1. Netto driftsresultat skal være minst 1,75 prosent av driftsinntektene
 2. Disposisjonsfond skal utgjøre minst 10 prosent av driftsinntektene
 3. Netto lånegjeld skal ikke overstige 125 prosent av driftsinntektene
 4. Grad av egenfinansiering skal være minst 25 prosent av investeringskostnadene i løpet av økonomiplanperioden

3. Driftsbudsjett 2024 vedtas i samsvar med rådmannens forslag i «Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd». Resultatområdenes nettorammer vedtas i samsvar med rådmannens forslag i «Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd».
4. Investeringsbudsjettet for 2024 vedtas i samsvar med rådmannens forslag i «Bevilgningsoversikt investering etter §5-5 første ledd» og «Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd».
5. Betalingsregulativ 2024 vedtas med virkning fra 1. januar 2024.
6. Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lån på 35 millioner kroner til videreutlån i 2024, jf. kommunelovens § 14-17.
7. Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lån på 56,588 millioner kroner til finansiering av investeringer i 2024, jf. kommunelovens § 14-15. Avdragstiden settes ut fra beregningen av minimumsavdrag.
8. Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lån i 2024 på 121,4 millioner kroner til finansiering av tidligere vedtatte investeringer, jf. kommunelovens § 14-15. Avdragstiden settes ut fra beregningen av minimumsavdrag. Budsjetterte inntekter fra salg av eiendommer reduseres tilsvarende.
9. Rådmannen gis fullmakt til å saldere netto renteutgift mot rentefond.
10. Rådmannen gis fullmakt til å saldere pensjonsutgifter mot pensjonsfond.
11. Rådmannen gis fullmakt til å fordele lønnsreserven til resultatområdene.
12. Rådmannen gis fullmakt til å fordele reserven for økte driftskostnader IKT til resultatområdene.
13. Avgiftene for vann, avløp, slamtømming, renovasjon, feiing, private planer, bygge-/delesak, forurensningsmyndighet, eierseksjonering og oppmåling skal være i henhold til selvkost.
14. Tilskuddssatser til drift til private ordinære barnehager er 263 592 kroner for små barn (0-2 år) og 131 718 kroner for store barn (3-6 år). Fra 2024 vil enkeltstående barnehager ha samme pensjonspåslag som øvrige barnehager på 10 prosent. For kapitaltilskudd og satser til familiebarnehager, benyttes nasjonale satser. Det ligger en forutsetning i vedtaket at satsene kan endres etter endringer i vedtatt statsbudsjett.
15. I medhold av eiendomsskatteloven §§ 2 og 3 skrives det ut eiendomsskatt, i hele kommunen, for 2024 med følgende utskrivningsalternativ:
 1. På næringseiendom, kraftanlegg, vindkraftverk, kraftnett og anlegg omfattet av særskattereglene for petroleum, jf. eiendomsskatteloven § 3 d.
 2. På næringsdelen (bygning og grunn) i tidligere skattlagte verk/bruk (annet ledd i overgangsregel til eiendomsskatteloven §§ 3 og 4).
 3. På det særskilte skattegrunnlaget, redusert til 1 syvendedeler beregnet fra verdien satt i 2019 (overgangsregel til §§ 3 og 4 første ledd første punktum).
 4. Eiendomsskattesatsen settes til 7 promille, jf. eiendomsskatteloven § 13.
 5. Eiendomsskattesatsen på det særskilte skattegrunnlaget, nevnt i punkt 3, er 5 promille.
 6. Skattesatsen differensieres ved at den sats som skal gjelde for ubebygget næringseiendom settes til 3,5 promille, jf. eiendomsskatteloven § 12 b.
 7. Eiendommer til stiftelser eller institusjoner som tar sikte på å gagne en kommune, et fylke eller staten fritas for eiendomsskatt, jf. eiendomsskatteloven § 7 a. Liste over eiendommer følger i vedlegg.
 8. Eiendomsskatt skal betales i to terminer.

9. Ved taksering og utskriving av eiendomsskatt benytter kommunen Det gjennomføres allmenn retaksering av næringseiendommer for eiendomskatteformål i 2024 for skatteåret 2025, jf. eiendomsskatteloven § 8 A-3.
 16. Det gjennomføres allmenn retaksering av næringseiendommer for eiendomskatteformål i 2024 for skatteåret 2025, jf. eiendomsskatteloven § 8 A-3.
 17. Rådmannen gis fullmakt til å inngå avtale om driftskreditt eller å ta opp likviditetslån på 100 millioner kroner for Vestby kommune, jf. kommunelovens § 14-15.
 18. Kommunen oppgir eiendomsretten til Garder skole, og aksepterer at eiendommen eies av Stiftelsen Garder skolekrets. All kommunal bruk og vedlikehold av bygget avsluttes fra 1. april 2024.
-

Møtebehandling

Votering

Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Ungdomsrådets vedtak/innstilling

1. Handlingsprogram 2024-2027 datert 15. november 2023 vedtas.
2. Følgende handlingsregler vedtas for Vestby kommune:
 1. Netto driftsresultat skal være minst 1,75 prosent av driftsinntektene
 2. Disposisjonsfond skal utgjøre minst 10 prosent av driftsinntektene
 3. Netto lånegjeld skal ikke overstige 125 prosent av driftsinntektene
 4. Grad av egenfinansiering skal være minst 25 prosent av investeringskostnadene i løpet av økonomiplanperioden
3. Driftsbudsjett 2024 vedtas i samsvar med rådmannens forslag i «Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd». Resultatområdenes nettorammer vedtas i samsvar med rådmannens forslag i «Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd».
4. Investeringsbudsjettet for 2024 vedtas i samsvar med rådmannens forslag i «Bevilgningsoversikt investering etter §5-5 første ledd» og «Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd».
5. Betalingsregulativ 2024 vedtas med virkning fra 1. januar 2024.
6. Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lån på 35 millioner kroner til videreutlån i 2024, jf. kommunelovens § 14-17.
7. Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lån på 56,588 millioner kroner til finansiering av investeringer i 2024, jf. kommunelovens § 14-15. Avdragstiden settes ut fra beregningen av minimumsavdrag.
8. Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lån i 2024 på 121,4 millioner kroner til finansiering av tidligere vedtatte investeringer, jf. kommunelovens § 14-15. Avdragstiden settes ut fra beregningen av minimumsavdrag. Budsjetterte inntekter fra salg av eiendommer reduseres tilsvarende.
9. Rådmannen gis fullmakt til å saldere netto renteutgift mot rentefond.

10. Rådmannen gis fullmakt til å saldere pensjonsutgifter mot pensjonsfond.
11. Rådmannen gis fullmakt til å fordele lønnsreserven til resultatområdene.
12. Rådmannen gis fullmakt til å fordele reserven for økte driftskostnader IKT til resultatområdene.
13. Avgiftene for vann, avløp, slamtømming, renovasjon, feiing, private planer, bygge-/delesak, forurensningsmyndighet, eierseksjonering og oppmåling skal være i henhold til selvkost.
14. Tilskuddssatser til drift til private ordinære barnehager er 263 592 kroner for små barn (0-2 år) og 131 718 kroner for store barn (3-6 år). Fra 2024 vil enkeltstående barnehager ha samme pensjonspåslag som øvrige barnehager på 10 prosent. For kapitaltilskudd og satser til familiebarnehager, benyttes nasjonale satser. Det ligger en forutsetning i vedtaket at satsene kan endres etter endringer i vedtatt statsbudsjett.
15. I medhold av eiendomsskatteloven §§ 2 og 3 skrives det ut eiendomsskatt, i hele kommunen, for 2023 med følgende utskrivningsalternativ:
 1. På næringseiendom, kraftanlegg, vindkraftverk, kraftnett og anlegg omfattet av særskattereglene for petroleum, jf. eiendomsskatteloven § 3 d.
 2. På næringsdelen (bygning og grunn) i tidligere skattlagte verk/bruk (annet ledd i overgangsregel til eiendomsskatteloven §§ 3 og 4).
 3. På det særskilte skattegrunnlaget, redusert til 1 syvendedeler beregnet fra verdien satt i 2019 (overgangsregel til §§ 3 og 4 første ledd første punktum).
 4. Eiendomsskattesatsen settes til 7 promille, jf. eiendomsskatteloven § 13.
 5. Eiendomsskattesatsen på det særskilte skattegrunnlaget, nevnt i punkt 3, er 5 promille.
 6. Skattesatsen differensieres ved at den sats som skal gjelde for ubebygget næringseiendom settes til 3,5 promille, jf. eiendomsskatteloven § 12 b.
 7. Eiendommer til stiftelser eller institusjoner som tar sikte på å gagne en kommune, et fylke eller staten fritas for eiendomsskatt, jf. eiendomsskatteloven § 7 a. Liste over eiendommer følger i vedlegg.
 8. Eiendomsskatt skal betales i to terminer.
 9. Ved taksering og utskrivning av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte eiendomsskattevedtekter, jf. eiendomsskatteloven § 10.
16. Det gjennomføres allmenn retaksering av næringseiendommer for eiendomsskatteformål i 2024 for skatteåret 2025.
17. Rådmannen gis fullmakt til å inngå avtale om driftskreditt eller å ta opp likviditetslån på 100 millioner kroner for Vestby kommune, jf. kommunelovens § 14-15.

Møtebehandling

Det ble fremmet følgende fellesforslag:

Eldrerådet merker seg at dagsenteret på Stenløkka er foreslått nedlagt. Dersom dette blir en realitet, forutsetter eldrerådet at tiden frem til nedleggelse benyttes godt, slik at det i samarbeid med frivillig sektor kan reetableres et tilbud uten kommunale kostnader. I denne sammenhengen peker rådet spesielt på behovet for transport, samarbeid med frivilligsentralen og god tilrettelegging fra kommunens side. Rådet ser også positivt på at

kommunen fortsatt leier arealene som i dag benyttes til dagsenter, slik at lokalene fortsatt er tilgjengelige.

Votering

Rådmannens innstilling med fellesforslaget ble enstemmig vedtatt.

Eldrerådets vedtak/innstilling

1. Handlingsprogram 2024-2027 datert 15. november 2023 vedtas.
2. Følgende handlingsregler vedtas for Vestby kommune:
 1. Netto driftsresultat skal være minst 1,75 prosent av driftsinntektene
 2. Disposisjonsfond skal utgjøre minst 10 prosent av driftsinntektene
 3. Netto lånegjeld skal ikke overstige 125 prosent av driftsinntektene
 4. Grad av egenfinansiering skal være minst 25 prosent av investeringskostnadene i løpet av økonomiplanperioden
3. Driftsbudsjett 2024 vedtas i samsvar med rådmannens forslag i «Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd». Resultatområdenes nettorammer vedtas i samsvar med rådmannens forslag i «Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd».
4. Investeringsbudsjettet for 2024 vedtas i samsvar med rådmannens forslag i «Bevilgningsoversikt investering etter §5-5 første ledd» og «Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd».
5. Betalingsregulativ 2024 vedtas med virkning fra 1. januar 2024.
6. Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lån på 35 millioner kroner til videreutlån i 2024, jf. kommunelovens § 14-17.
7. Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lån på 56,588 millioner kroner til finansiering av investeringer i 2024, jf. kommunelovens § 14-15. Avdragstiden settes ut fra beregningen av minimumsavdrag.
8. Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lån i 2024 på 121,4 millioner kroner til finansiering av tidligere vedtatte investeringer, jf. kommunelovens § 14-15. Avdragstiden settes ut fra beregningen av minimumsavdrag. Budsjetterte inntekter fra salg av eiendommer reduseres tilsvarene.
9. Rådmannen gis fullmakt til å saldere netto renteutgift mot rentefond.
10. Rådmannen gis fullmakt til å saldere pensjonsutgifter mot pensjonsfond.
11. Rådmannen gis fullmakt til å fordele lønnsreserven til resultatområdene.
12. Rådmannen gis fullmakt til å fordele reserven for økte driftskostnader IKT til resultatområdene.
13. Avgiftene for vann, avløp, slamtømming, renovasjon, feiing, private planer, bygge-/delesak, forurensningsmyndighet, eierseksjonering og oppmåling skal være i henhold til selvkost.
14. Tilskuddssatser til drift til private ordinære barnehager er 263 592 kroner for små barn (0-2 år) og 131 718 kroner for store barn (3-6 år). Fra 2024 vil enkeltstående barnehager ha samme pensjonspåslag som øvrige barnehager på 10 prosent. For kapitaltilskudd og satser til familiebarnehager, benyttes nasjonale satser. Det ligger en forutsetning i vedtaket at satsene kan endres etter endringer i vedtatt statsbudsjett.
15. I medhold av eiendomsskatteloven §§ 2 og 3 skrives det ut eiendomsskatt, i hele kommunen, for 2023 med følgende utskrivningsalternativ:
 1. På næringseiendom, kraftanlegg, vindkraftverk, kraftnett og anlegg omfattet av særskattereglene for petroleum, jf. eiendomsskatteloven § 3 d.

2. På næringsdelen (bygning og grunn) i tidligere skattlagte verk/bruk (annet ledd i overgangsregel til eiendomsskatteloven §§ 3 og 4).
3. På det særskilte skattegrunnlaget, redusert til 1 syvendedeler beregnet fra verdien satt i 2019 (overgangsregel til §§ 3 og 4 første ledd første punktum).
4. Eiendomsskattesatsen settes til 7 promille, jf. eiendomsskatteloven § 13.
5. Eiendomsskattesatsen på det særskilte skattegrunnlaget, nevnt i punkt 3, er 5 promille.
6. Skattesatsen differensieres ved at den sats som skal gjelde for ubebygget næringseiendom settes til 3,5 promille, jf. eiendomsskatteloven § 12 b.
7. Eiendommer til stiftelser eller institusjoner som tar sikte på å gagne en kommune, et fylke eller staten fritas for eiendomsskatt, jf. eiendomsskatteloven § 7 a. Liste over eiendommer følger i vedlegg.
8. Eiendomsskatt skal betales i to terminer.
9. Ved taksering og utskriving av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte eiendomsskattevedtekter, jf. eiendomsskatteloven § 10.
16. Det gjennomføres allmenn retaksering av næringseiendommer for eiendomsskatteformål i 2024 for skatteåret 2025.
17. Rådmannen gis fullmakt til å inngå avtale om driftskreditt eller å ta opp likviditetslån på 100 millioner kroner for Vestby kommune, jf. kommunelovens § 14-15.

Eldrerådet merker seg at dagsenteret på Stenløkka er foreslått nedlagt. Dersom dette blir en realitet, forutsetter eldrerådet at tiden frem til nedleggelse benyttes godt, slik at det i samarbeid med frivillig sektor kan reetableres et tilbud uten kommunale kostnader. I denne sammenhengen peker rådet spesielt på behovet for transport, samarbeid med frivilligsentralen og god tilrettelegging fra kommunens side. Rådet ser også positivt på at kommunen fortsatt leier arealene som i dag benyttes til dagsenter, slik at lokalene fortsatt er tilgjengelige.

Møtebehandling

Votering

Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevnes vedtak/innstilling

1. Handlingsprogram 2024-2027 datert 15. november 2023 vedtas.
2. Følgende handlingsregler vedtas for Vestby kommune:
 1. Netto driftsresultat skal være minst 1,75 prosent av driftsinntektene
 2. Disposisjonsfond skal utgjøre minst 10 prosent av driftsinntektene
 3. Netto lånegjeld skal ikke overstige 125 prosent av driftsinntektene
 4. Grad av egenfinansiering skal være minst 25 prosent av investeringskostnadene i løpet av økonomiplanperioden
3. Driftsbudsjett 2024 vedtas i samsvar med rådmannens forslag i «Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd». Resultatområdenes

nettorammer vedtas i samsvar med rådmannens forslag i «Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd».

4. Investeringsbudsjettet for 2024 vedtas i samsvar med rådmannens forslag i «Bevilgningsoversikt investering etter §5-5 første ledd» og «Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd».
5. Betalingsregulativ 2024 vedtas med virkning fra 1. januar 2024.
6. Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lån på 35 millioner kroner til videreutlån i 2024, jf. kommunelovens § 14-17.
7. Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lån på 56,588 millioner kroner til finansiering av investeringer i 2024, jf. kommunelovens § 14-15. Avdragstiden settes ut fra beregningen av minimumsavdrag.
8. Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lån i 2024 på 121,4 millioner kroner til finansiering av tidligere vedtatte investeringer, jf. kommunelovens § 14-15. Avdragstiden settes ut fra beregningen av minimumsavdrag. Budsjetterte inntekter fra salg av eiendommer reduseres tilsvarende.
9. Rådmannen gis fullmakt til å saldere netto renteutgift mot rentefond.
10. Rådmannen gis fullmakt til å saldere pensjonsutgifter mot pensjonsfond.
11. Rådmannen gis fullmakt til å fordele lønnsreserven til resultatområdene.
12. Rådmannen gis fullmakt til å fordele reserven for økte driftskostnader IKT til resultatområdene.
13. Avgiftene for vann, avløp, slamtømming, renovasjon, feiing, private planer, bygge-/delesak, forurensningsmyndighet, eierseksjonering og oppmåling skal være i henhold til selvkost.
14. Tilskuddssatser til drift til private ordinære barnehager er 263 592 kroner for små barn (0-2 år) og 131 718 kroner for store barn (3-6 år). Fra 2024 vil enkeltstående barnehager ha samme pensjonspåslag som øvrige barnehager på 10 prosent. For kapitaltilskudd og satser til familiebarnehager, benyttes nasjonale satser. Det ligger en forutsetning i vedtaket at satsene kan endres etter endringer i vedtatt statsbudsjett.
15. I medhold av eiendomsskatteloven §§ 2 og 3 skrives det ut eiendomsskatt, i hele kommunen, for 2023 med følgende utskrivningsalternativ:
 1. På næringseiendom, kraftanlegg, vindkraftverk, kraftnett og anlegg omfattet av særskattereglene for petroleum, jf. eiendomsskatteloven § 3 d.
 2. På næringsdelen (bygning og grunn) i tidligere skattlagte verk/bruk (annet ledd i overgangsregel til eiendomsskatteloven §§ 3 og 4).
 3. På det særskilte skattegrunnlaget, redusert til 1 syvendedeler beregnet fra verdien satt i 2019 (overgangsregel til §§ 3 og 4 første ledd første punktum).
 4. Eiendomsskattesatsen settes til 7 promille, jf. eiendomsskatteloven § 13.
 5. Eiendomsskattesatsen på det særskilte skattegrunnlaget, nevnt i punkt 3, er 5 promille.
 6. Skattesatsen differensieres ved at den sats som skal gjelde for ubebygget næringseiendom settes til 3,5 promille, jf. eiendomsskatteloven § 12 b.
 7. Eiendommer til stiftelser eller institusjoner som tar sikte på å gagne en kommune, et fylke eller staten fritas for eiendomsskatt, jf. eiendomsskatteloven § 7 a. Liste over eiendommer følger i vedlegg.
 8. Eiendomsskatt skal betales i to terminer.
 9. Ved taksering og utskrivning av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte eiendomsskattevedtekter, jf. eiendomsskatteloven § 10.
16. Det gjennomføres allmenn retaksering av næringseiendommer for eiendomsskatteformål i 2024 for skatteåret 2025.

17. Rådmannen gis fullmakt til å inngå avtale om driftskreditt eller å ta opp likviditetslån på 100 millioner kroner for Vestby kommune, jf. kommunelovens § 14-15.
-

Saksfremlegg

Rådmannens innstilling:

1. Handlingsprogram 2024-2027 datert 15. november 2023 vedtas.
2. Følgende handlingsregler vedtas for Vestby kommune:
 1. Netto driftsresultat skal være minst 1,75 prosent av driftsinntektene
 2. Disposisjonsfond skal utgjøre minst 10 prosent av driftsinntektene
 3. Netto lånegjeld skal ikke overstige 125 prosent av driftsinntektene
 4. Grad av egenfinansiering skal være minst 25 prosent av investeringskostnadene i løpet av økonomiplanperioden
3. Driftsbudsjett 2024 vedtas i samsvar med rådmannens forslag i «Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd». Resultatområdenes nettorammer vedtas i samsvar med rådmannens forslag i «Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd».
4. Investeringsbudsjettet for 2024 vedtas i samsvar med rådmannens forslag i «Bevilgningsoversikt investering etter §5-5 første ledd» og «Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd».
5. Betalingsregulativ 2024 vedtas med virkning fra 1. januar 2024.
6. Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lån på 35 millioner kroner til videreutlån i 2024, jf. kommunelovens § 14-17.
7. Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lån på 56,588 millioner kroner til finansiering av investeringer i 2024, jf. kommunelovens § 14-15. Avdragstiden settes ut fra beregningen av minimumsavdrag.
8. Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lån i 2024 på 121,4 millioner kroner til finansiering av tidligere vedtatte investeringer, jf. kommunelovens § 14-15. Avdragstiden settes ut fra beregningen av minimumsavdrag. Budsjetterte inntekter fra salg av eiendommer reduseres tilsvarende.
9. Rådmannen gis fullmakt til å saldere netto renteutgift mot rentefond.
10. Rådmannen gis fullmakt til å saldere pensjonsutgifter mot pensjonsfond.
11. Rådmannen gis fullmakt til å fordele lønnsreserven til resultatområdene.
12. Rådmannen gis fullmakt til å fordele reserven for økte driftskostnader IKT til resultatområdene.
13. Avgiftene for vann, avløp, slamtømming, renovasjon, feiing, private planer, bygge-/delesak, forurensningsmyndighet, eierseksjonering og oppmåling skal være i henhold til selvkost.
14. Tilskuddssatser til drift til private ordinære barnehager er 263 592 kroner for små barn (0-2 år) og 131 718 kroner for store barn (3-6 år). Fra 2024 vil enkeltstående barnehager ha samme pensjonspåslag som øvrige barnehager på 10 prosent. For kapitaltilskudd og satser til familiebarnehager, benyttes nasjonale satser. Det ligger en forutsetning i vedtaket at satsene kan endres etter endringer i vedtatt statsbudsjett.

15. I medhold av eiendomsskatteloven §§ 2 og 3 skrives det ut eiendomsskatt, i hele kommunen, for 2023 med følgende utskrivningsalternativ:
1. På næringseiendom, kraftanlegg, vindkraftverk, kraftnett og anlegg omfattet av særskattereglene for petroleum, jf. eiendomsskatteloven § 3 d.
 2. På næringsdelen (bygning og grunn) i tidligere skattlagte verk/bruk (annet ledd i overgangsregel til eiendomsskatteloven §§ 3 og 4).
 3. På det særskilte skattegrunnlaget, redusert til 1 syvendedeler beregnet fra verdien satt i 2019 (overgangsregel til §§ 3 og 4 første ledd første punktum).
 4. Eiendomsskattesatsen settes til 7 promille, jf. eiendomsskatteloven § 13.
 5. Eiendomsskattesatsen på det særskilte skattegrunnlaget, nevnt i punkt 3, er 5 promille.
 6. Skattesatsen differensieres ved at den sats som skal gjelde for ubebygget næringseiendom settes til 3,5 promille, jf. eiendomsskatteloven § 12 b.
 7. Eiendommer til stiftelser eller institusjoner som tar sikte på å gagne en kommune, et fylke eller staten fritas for eiendomsskatt, jf. eiendomsskatteloven § 7 a. Liste over eiendommer følger i vedlegg.
 8. Eiendomsskatt skal betales i to terminer.
 9. Ved taksering og utskrivning av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte eiendomsskattevedtekter, jf. eiendomsskatteloven § 10.
16. Det gjennomføres allmenn retaksering av næringseiendommer for eiendomsskatteformål i 2024 for skatteåret 2025.
17. Rådmannen gis fullmakt til å inngå avtale om driftskreditt eller å ta opp likviditetslån på 100 millioner kroner for Vestby kommune, jf. kommunelovens § 14-15.

Vedlegg:

Rådmannens forslag til handlingsprogram 2024-2027

SAKSUTREDNING:

1. SAKSOPPLYSNINGER

I henhold til §§ 14-3 og 14-4 i kommuneloven skal kommunen utarbeide en økonomiplan for de fire neste budsjettår. Planen skal vise utviklingen i kommunens økonomi, og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i planperioden. Rådmannens forslag til handlingsprogram 2024-2027 med vedlegg er fremlagt digitalt på kommunens hjemmeside.

Link til Framsikt: https://pub.framsikt.net/2024/vestby/bm-2024-hp_24-27

1.1 Rådmannens innledning

Rådmannen legger fram et forslag til handlingsprogram i et år som er preget av ekstrem usikkerhet. Det eneste som er sikkert, er at både offentlig og privat sektor er inne i «syv magre år».

Det er likevel ikke slik at rådmannens budsjettforslag er et krisebudsjett. Det vil fortsatt bli levert gode tjenester til innbyggerne, og slik rådmannen ser det er det ikke nødvendig å innføre eiendomsskatt på bolig i inneværende planperiode.

Det er to hovedgrunner til dette. For det første har rådmannen lagt inn kutt for alle resultatområder, med unntak av RO skole. For det andre er de fleste investeringsprosjekter som ikke er igangsatt, eller er innenfor selvkostområdene, tatt ut. Etter rådmannens oppfatning er dette siste grepet høyst nødvendig. Den siste tids renteøkning har vist hvor sårbar kommunen er med den høye lånegjelden kommunen skal betjene. Samtidig har den høye lånegjelden medført at kommunen har en svært god kapasitet innen nær sagt alle områder. Det vil etter rådmannens syn ikke være nødvendig med større investeringer utover selvkostområdene på mange år fremover.

Kommunene fikk vesentlig høyere skatteinntekter på slutten av 2022 enn det som ble lagt til grunn i statsbudsjettet. Sammen med koronakompensasjon medførte dette at Vestby kommune fikk et godt økonomisk resultat for 2022 – som mange andre kommuner. Erfaringen vi kan dra med fra 2022 er at den økonomiske situasjonen kan snu i løpet av få måneder. I fjor endret den seg i positiv retning, men muligheten for at den endrer seg like raskt i negativ retning er like stor. Kommuneøkonomien er preget av at den økonomiske utviklingen svinger mer enn den nasjonale økonomien generelt. Både i positiv og negativ retning. Det skyldes at i gode økonomiske tider øker skatteinntektene samtidig som behovet for kommunens tjenester og ytelser reduseres. Og tilsvarende når norsk økonomi går inn i vanskelige tider.

Prosjektet «45 i 25» vil i tiden fremover ta en litt annen form. Det vil fortsatt jobbes med samhandling og samskapning på tvers av organisasjonen, og det vil også jobbes med tidstyver og andre arbeidsformer. Dette vil være svært viktig i årene som kommer. Selv om planperioden viser et positivt netto driftsresultat de tre siste årene, kan dette fort snu. Kommunesektoren kompenseres ikke fullt ut for kostnadene knyttet til økningen som kommer innen eldreomsorg. Vi vet at Vestby kommune vil ha en større økning i antall eldre enn resten av landet. Det vil da være viktig å jobbe forebyggende, og sette

den eldre delen av befolkningen i stand til å klare seg lenger hjemme, uten omfattende bistand fra kommunen. For å få til det, må det jobbes på tvers i organisasjonen.

I arbeidet med å synliggjøre potensiale, er det utarbeidet en oversikt over mulige innsparingstiltak. Denne følger som vedlegg til handlingsprogrammet. Dersom kommunestyret ønsker å gjennomføre driftstiltak, eller investeringer som ikke er med i rådmannens forslag, må det samtidig finnes inndekning for dette i den vedlagte listen.

2. VURDERING

2.1 Sentrale forutsetninger for arbeidet med handlingsprogrammet i år

Handlingsprogramarbeidet for perioden 2024-2027 har vært sterkt preget av de økonomiske konsekvensene av den pågående krigen i Ukraina, høy inflasjon og Norges Banks tiltak for å redusere inflasjonen samt at vi nå opplever konsekvensene av den lenge varslede eldrebølgen.

Investeringer fra tidligere handlingsprogramperioder og den stadig stigende styringsrenten fra Norges Bank medfører i 2024 netto rentekostnader på om lag 14,35 millioner kroner mer enn det som var lagt til grunn i forrige handlingsprogramperiode. Lønnsoppgjøret i 2023 var preget av den økende inflasjonen, selv om lønnsoppgjøret ikke innbar en reallønnsvekst kompenserte den for en betydelig del av inflasjonen det siste året. Fullårseffekten av lønnsoppgjøret for 2023 og lønnsglidning utgjør 50,2 millioner kroner for Vestby kommune i 2024.

Samtidig har Vestby kommune korrigerte frie inntekter per innbygger i 2022 på 94 prosent av landsgjennomsnittet. Sett bort fra de ytre påvirkningene på kommunens økonomi har dermed ikke Vestby kommune et inntektsnivå som er forenlig med å ha gjennomsnittlig kostnadsnivå.

Tabellen under viser de viktigste årsakene til endringene i netto driftsresultat sammenliknet med vedtatt handlingsprogram 2023-2026.

Tall i 1000 kroner	2024	2025	2026
Netto driftsresultat vedtatt HP 2023-2026	18 792	25 703	15 846
Økt rammetilskudd	-48 477	-48 477	-48 477
Økt skatteinngang	-58 853	-58 853	-58 853
Eiendomsskatt - næringseiendom	-4 900	-4 900	-4 900
Eiendomsskatt - ny taksering næringseiendom	0	-15 000	-15 000
Økt renteinntekt	-7 265	-7 265	-7 265
Sum inntektsendringer	-119 495	-134 495	-134 495
Økte avdrag på lån	12 630	7 479	6 635
Økte rentekostnad	21 613	12 006	3 871
Økte rentekostnad som følge av forsinket tomtesalg	5 300	7 082	9 413
Økning reserve til tilleggsbevilgninger	5 000	5 000	5 000
Økning reservert til lønnsreserve	5 184	5 184	5 184
Sentral avsetning driftskostnader IKT	10 000	10 000	10 000
Resultatområdene - lønnsoppgjør 2023	50 202	50 202	50 202
Resultatområdene - effekten av konsekvensjusteringer	43 177	16 529	26 972
Resultatområdene - nye tiltak	10 534	7 272	4 872
Resultatområdene - innsparingstiltak	-16 903	-12 788	-13 288
Sum kostnadsendringer	146 737	107 966	108 861
Netto driftsresultat rådmannens forslag til HP 2024-2027	46 034	-826	-9 788

Rådmannens forslag til handlingsprogram 2024-2027 innebærer en forverring av netto driftsresultat i 2024 på 27,2 millioner kroner sammenliknet vedtatt handlingsprogram 2023-2026. Mens det for de øvrige årene i rådmannens forslag til handlingsprogram 2024-2027 forbedres vesentlig sammenliknet med inneværende handlingsprogramperiode. Denne resultatforbedringen er før alle de økonomiske effektene av omstillingsprosjektet «45 i 25» er beregnet.

Skatteinngangen og rammetilskuddet er endret i tråd med KS modell etter forslag til statsbudsjett 2024. Dette er betydelige økninger av inntektssiden, men det innebærer ikke friske midler til Vestby kommune. Økningene er for å dekke konkrete økte kostnader som kommunen kompenseres for. Dette er nærmere beskrevet i rådmannens forslag til handlingsprogram 2024-2027.

Renteinntekter er justert for forventet økt innskuddsrente i perioden. For 2024 er det forventet en økt inntekt som følge av nye og endrede næringseiendommer på om lag 4,9 millioner kroner. Fra 2025 forventes det at inntekten fra eiendomsskatt vil øke med ytterligere 15 millioner kroner etter omtaksering av næringseiendommene i kommunen.

Resultatområdene foreslås styrket med om lag 87 millioner kroner i 2024. Av dette er 50,2 millioner kroner effekten av lønnsoppgjør/lønnsjustering for 2023 og 43,8 millioner kroner er justeringer og endringer av tidligere vedtak (konsekvensjusteringer).

Konsekvensjusteringene har i hovedsak sammenheng med demografiske endringer og endringer i innbyggernes behov.

De stramme økonomiske rammene for rådmannens forslag til handlingsprogram 2024-2027 har medført at rådmannen ser svært begrensede muligheter for å foreslå nye tiltak i perioden, det foreslås nye tiltak for til sammen 10,5 millioner kroner i 2024.

For å sikre bærekraftig økonomisk utvikling over tid foreslår rådmannen innsparingstiltak for til sammen 16,9 millioner kroner i 2024. I rådmannens forslag til handlingsprogram 2024-2027 er det innarbeidet innsparingstiltak på alle resultatområder bortsett fra RO skole.

Alle tiltak er beskrevet mer detaljert rådmannens forslag til handlingsprogram 2024-2027 under hvert av resultatområdene.

Norges Bank forventer at inflasjonen vil holde seg høyere og holde seg høy lengre enn det som ble forventet mot slutten av 2022. Dette medfører for Vestby kommune har en økning i netto rentekostnader på om lag 14,3 millioner kroner i 2024, i tillegg til økte kostnadsnivå på kjøp av varer og tjenester. Høy inflasjon og høye renter har hatt påvirkning på eiendomsmarkedene også i Vestby kommune. Som en følge av dette må det forventes at inntekter fra en del av kommunens tomtsalg vil bli skjøvet fremover i tid, dette utløser behov for å ta opp investeringslån for å dekke inntektsforskyvingen. Dette vil isolert sett øke Vestby kommunes brutto rentekostnad med 5,3 millioner kroner i 2024.

Vestby kommunes økonomiske rammer er strammere enn de har vært siden 2004. Dette kommer til syne i rådmannens forslag til handlingsprogram 2024-2027 blant annet gjennom svært begrensede budsjettøkninger for resultatområdene. Samtidig øker usikkerheten kommunen står ovenfor. Det er vesentlig større usikkerhet rundt behovsutviklingen som følge av demografiske endringer, også på kort sikt. IKT og digitalisering vil kreve flere ressurser både for å drifte og modernisere det man har i dag slik at Vestby kommune er forberedt på det store digitale skiftet offentlig sektor i Norge står ovenfor. Det er stor usikkerhet rundt inflasjonsutviklingen og rentebanen det kommende året, selv små økninger her utover det som legges til grunn vil ha store økonomiske konsekvenser.

På grunn av de trange økonomiske rammene og den betydelig økte usikkerheten Vestby kommune står ovenfor, foreslår rådmannen i forslag til handlingsprogram 2024-2027 at posten reservert til tilleggsbevilgninger økes med 5 millioner kroner i perioden. Det foreslås også en sentral avsetning på 10 millioner kroner for å kunne finansiere økte IKT og digitaliseringskostnader. Rådmannen anser dette for å være nødvendig på grunn av svært stor usikkerhet rundt kostnadene, blant annet på grunn av inflasjon, valutakurser og omfanget av oppgraderingsbehovet.

For å holde den planlagte bruken av Vestby kommunens disposisjonsfond på et absolutt minimum har rådmannen styrket virksomhetsstyringen og økonomioppfølgingen i 2023 for å begrense overskridelser på driften i kommunens resultatområder.

Slik rådmannen ser det er Vestby kommunes eneste mulighet for stabil økonomi over tid en gjennomgripende omstilling der velferdstjenester må produsere gjennom samskaping i samarbeid med innbyggere, frivillige, privat næringsliv og kommunen. Rådmannen vil fortsette å komme tilbake til kommunestyret med mer informasjon om dette i forbindelse med tertialrapportene i 2024 og Handlingsprogram 2025-2028.

Arbeidet med omstillingsprosjektet «45 i 25» har startet. På grunn av det økte behovet for omstilling som også kom tidligere enn forventet har rådmannen besluttet at de delene av omstillingsprosjektet som innrettes mot effektivisering av arbeidsprosesser flyttes ut til de enkelte resultatområdene. Omstillingsprosjektets mål var en reell innsparing på 45 millioner kroner i 2025 innen kommunens resultatområder.

Den økonomiske situasjonen i 2024 samt de påfølgende årene er og vil være svært krevende. Rådmannen presiserer at til tross for dette vil Vestby kommune være godt rustet for fremtiden om den planlagte omstillingsprosessen gjennomføres som foreslått.

Forutsetningen fra foregående handlingsprogram, om at Vestby kommune må klare å vri en større del av tjenestene overfor eldre fra heldøgns omsorg til hjemmebaserte tjenester, er fortsatt avgjørende for en stabil kommuneøkonomi i årene som kommer. Vi har en betydelig vekst i antall eldre over 80 år. Kapasiteten for heldøgns helse- og omsorgstjenester økes i planperioden, men en større andel av tjenestene må være hjemmebasert.

Befolkningsprognosen, som er lagt til grunn for arbeidet med handlingsprogrammet 2024-2027, viser en vekst på om lag 5 275 personer de første ti årene. Dette tilsvarer en befolkningsvekst på til sammen 27 prosent. Det er viktig å være klar over at dette ikke betyr at kommunen er «avhengig» av denne veksten. Kommunens budsjetter er satt opp med utgangspunkt i den befolkningen og sammensetningen den har høsten 2024. Prognosene lages i hovedsak for at man skal være klar over fremtidig investeringsbehov, og nødvendige tilpasninger i driften.

Vestby kommune har fortsatt et lavt nivå på driftsutgiftene. Unntaket er innenfor skole og heldøgnsomsorg på sykehjemmet. Vi har høyere driftsutgifter på skole og sykehjemmet enn andre det er naturlig å sammenligne oss med. For skole ble det vedtatt effektivisering i handlingsprogrammet for 2023-2026, disse vil ha full effekt i 2024 og kostnadsnivået vil da være nærmere sammenlikningskommunene. Driftsutgiftene på sykehjemmet har hatt en sterk vekst de siste årene. Det jobbes aktivt med å vri en større del av tjenesten over fra heldøgnsomsorg til hjemmebaserte tjenester. Gjennom samskaping med eksterne og mellom kommunens resultatområder vil det være mulig å skape kvalitetsmessig gode, robuste og bærekraftige tjenester til eldre også i årene som kommer.

2.2 Befolkning og utbyggingsbehov

Vestby kommune har som tidligere år fått laget en framskriving av dagens befolkning, korrigert med antatt boligbygging, av et eksternt firma. Denne prognosen følger som vedlegg til handlingsprogrammet. Framskrivingsperioden er på 30 år, og den lange perioden gjør naturlig nok at usikkerheten er stor mot slutten av perioden. Prognosen gir likevel et bilde av befolkningssammensetningen de neste 30 årene, og vil være spesielt viktig med tanke på utviklingen i eldreomsorgen.

Prognosen viser denne gangen en svakere vekst enn tidligere antatt. Dette stemmer godt med hva man lokalt ser, med tanke på manglende igangsetting av boligprosjekter. Dagens rentenivå gjør at svært mange utbyggere er avventende til å sette i gang.

Det som likevel ikke har endret seg stort, er veksten i antall eldre. Denne delen av befolkningen har en lavere flyttetilbøyelighet enn resten av befolkningen, noe som betyr

at de som i nær fremtid blir gamle i Vestby kommune allerede bor her. Reduksjonen i antall innbyggere i fremtiden gjelder altså ikke denne delen av befolkningen. Kommunen må derfor fortsette satsingen på «Leve hele livet», og hjemmebasert omsorg. Videre må kommunen gjøre det attraktivt for eldre å flytte til sentrum, slik at kostnadene ved å gi hjemmebasert omsorg blir så lav som mulig. Dersom man ikke lykkes med dette, vil man stå ovenfor et stort utbyggingsbehov når det gjelder heldøgns omsorgsplasser og sykehjemsplasser.

I hovedtrekk viser prognosene at kommunen, kan håndtere veksten blant skoleelever de neste 12 årene. Det er først i 2035/2036 man må øke barneskolekapasiteten. For ungdomsskolene er det kapasitet frem til 2041.

Når det gjelder barnehagebarn, har åpningen av Hjertehagen barnehage og en liten nedgang i antall barnehagebarn de nærmeste årene gjort at man ikke har behov for å avsette midler til kapasitetsøkning i denne planperioden.

Konklusjonen er at man i de nærmeste årene har tilfredsstillende kapasitet på kommunal infrastruktur, og det vil ikke være behov for større kommunale investeringer utover det som er behovet innenfor vann og avløp.

2.3 Foreslått omstilling i 2024

Siden den forrige store omstillingsprosessen i 2004 har Vestby kommune hatt et lavt nivå på driftsutgiftene innen de fleste områdene. Dette er svært positivt, men Vestby kommune er ikke lengre blant de aller mest effektivt drevne kommunene i landet. Agenda Kaupangs kommuneindeks plasserer Vestby kommune som landets 19 mest kostnadseffektive kommune og som nummer 27 i rangeringen over landets mest effektive kommuner når man sammenstiller kvalitet og kostnader for 2022. Dette er svært gode resultater, men analysene viser at det fortsatt er et betydelig potensial for både bedre kvalitet og lavere kostnader sammenliknet med de aller beste kommunene i landet når man ser på de ulike KOSTRA-funksjonene. Dette bildet styrkes ved sammenlikning med de kommunene som ligger nærmest Vestby. Agenda Kaupangs analyse av Vestby kommune i Kommuneindeksen er vedlagt rådmannens forslag til handlingsprogram 2024-2027.

En konsekvens av Vestby kommunes relativt gode effektivitet er at det er færre enkle omstillingstiltak som kan foreslås av rådmannen i løpet av den relativt korte prosessen utarbeidelsen av handlingsprogrammet er.

På grunn av den utfordrende økonomiske situasjonen Vestby kommune nå står ovenfor, som er mer krevende enn den var for ett år siden, har rådmannen som en del av arbeidet med forslag til handlingsprogram 2024-2027 utarbeidet en oversikt over mulige innsparings- og effektiviseringstiltak. Det er identifisert tiltak i samtlige resultatområder. Listen over mulige innsparings- og effektiviserings tiltak som ikke er innarbeidet er i sin helhet vedlagt rådmannens forslag til handlingsprogram 2024-2027.

Tiltakene i tabellen under er innarbeidet i rådmannens forslag til handlingsprogram 2024-2027.

Resultatområde	Tiltak	2024	2025	2026	2027
Fellesutgifter	Avvikle personalhytta	-100	-200	-200	-200
Fellesutgifter	Avvikle julegaver til ansatte	-200	-200	-200	-200
Fellesutgifter	Avvikle People@work/Maze	-420	-520	-520	-520
Barnehage	Gjennomgang av vedtak om spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging	-400	-1 000	-1 000	-1 000
Barnehage	Oppsigelse av lisens	-200	-200	-200	-200
Helse og livsmestring	Reduksjon av enkeltvedtak ressurskrevende tjeneste	-500	-500	-500	-500
Helse og livsmestring	Tilskudd fra Viken fylkeskommune	-500	-500	-500	-500
Hjemmetjenesten	Nedlegge dagsenter Stenløkka	-750	-1 500	-1 500	-1 500
Hjemmetjenesten	Reduserte vedtak BPA	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Sykehjemmet	Reduksjon ett årsverk	-310	-620	-620	-620
Kommunalt NAV	Avvikling av deltakelse i TSB-samarbeid	-250	-250	-250	-250
Kommunalt NAV	Styrket utredning og avklaring	-1 000	-1 500	-2 000	-2 500
Kommunalt NAV	Tannlegetjenester på anbud	-120	-120	-120	-120
Kultur	Administrasjon	-400	-800	-800	-800
Kultur	Friluftstilskudd	-250	-250	-250	-250
Kultur	Nærmiljøtilskudd	-50	-50	-50	-50
Kultur	Samordning av Klubb og fritid og Vestby kulturskole	-400	-800	-800	-800
Kultur	Vestby arena - fjerne Arenavertfunksjonen	-280	-560	-560	-560
Plan, bygg og geodata	Redusert årsverk - planavdelingen	-818	-818	-818	-818
Plan, bygg og geodata	Vakant stilling Geodata 2024	-820	0	0	0
Kommunalteknikk	Elektrikertjenester	-1 100	-1 100	-1 100	-1 100
Eiendom	Deler av administrativ stilling utgår	-225	-300	-300	-300
Eiendom	Redusere vedlikehold	-6 000	0	0	0
Sum omstillingstiltak		-16 093	-12 788	-13 288	-13 788

Tiltakene i tabellen over, som er innarbeidet i rådmannens forslag til handlingsprogram, er tiltak som ansees å ha begrenset negativ effekt for innbyggerne i Vestby kommune. De er enkle å gjennomføre og det er lite usikkerhet rundt de økonomiske effektene. Rådmannen har innarbeidet tiltak innen områder der kommunen over tid har et høyere kostnadsnivå enn sammenlignbare kommuner, og tiltak som er i tråd med vedtatt intensjon om å vri ressursinnsats fra institusjonstjenester til velferdstjenester som styrker innbyggers evne og mulighet til å bo i eget hjem.

Omstillingstiltakene er beskrevet mer inngående i kapitlene for de respektive resultatområdene.

2.4 Omstillingsprosjektet «45 i 25» og omstillingspotensiale for perioden

Vestby kommune drives og har vært drevet svært godt over lengre tid. Dette har gjort kommunen i stand til å håndtere de store endringene i rammebetingelser man så ville være gjeldende fra 2023 og som har forsterket seg ytterligere for 2024. Allikevel er dette ikke nok for å sikre stabile økonomisk rammer for produksjonen av velferdstjenester i Vestby kommune i årene som kommer.

Sammenliknet med gjennomsnittet for kommunene i KOSTRA-gruppe 7 justert for utgiftsbehov, slik at demografiske og geografiske faktorer er utjevnet mellom

kommunene, var Vestby kommune drevet 89,3 millioner kroner mer effektivt enn gjennomsnittet for kommunene i KOSTRA-gruppe 7 i 2022.

Tabellen under viser hvor mye mer effektivt Vestby kommune er drevet sammenliknet med gjennomsnittet for KOSTRA-gruppe 7 på de ulike tjenestene.

Formål	Vestby	Ås	Nesodden	Enebakk	Frogn	Lavest i KOSTRA-gruppen	Lavest i KOSTRA-gruppen - kroner	Gjennomsnitt for gruppen	Teoretisk handlingsrom i mill.	Teoretisk handlingsrom %
Grunnskole	17 641	1 561	16 136	15 565	14 619	Øvre Eiker	14 297	16 465	25,7	8
Pleie og omsorg	21 805	22 672	20 807	20 694	20 936	Nannestad	17 563	22 508	-10,9	-3
Barnevern	1 469	2 255	2 412	2 626	2 398	Vestby	1 469	2 634	-22,3	-80
Barnehage	10 148	8 911	10	9 395	9 562	Lyngdal	8 648	9 775	7,8	4
Kommunehelse	2 543	4 207	4 512	3 648	4 457	Vestby	2 543	4 114	-29,1	-60
Sosiale tjenester	2 929	3 004	3 479	2 408	2 543	Nannestad	131	3 107	-3,0	-5
Kultur og idrett	2 361	2 229	201	1 574	4 088	Volda	1 371	2 433	-1,4	-3
Plan, kulturminner, natur og nærmiljø	949	824	802	492	2	Lyngdal	335	854	1,8	10
Adm. styring og fellesutgifter	4 371	5 584	4 375	4 705	9 247	Stord	397	5 419	-19,4	-23
Brann og ulykkesvern	791	758	755	825	944	Hå	578	967	-3,4	-22
Kommunale boliger	95	190	946	-156	197	Enebakk	-156	270	-33,0	-184
Samferdsel	1 325	1 116	450	1 562	1 547	Nesodden	450	1 401	-1,5	-6
Næringsforv. og konsesjonskraft	125	256	81	-67	258	Voss herad	-3 653	-164	0,0	231
Kirke	579	446	475	543	499	Malvik	428	632	-1,0	-9
Landbruk	130	-8	151	225	151	Malvik	-1 138	90	0,4	16
Samlet teoretisk handlingsrom for omstilling									-89,3	

Selv om kommunen i det store er drevet svært effektivt er det områder der rådmannen ser rom og mulighet for effektivisering ved omstilling.

Tabellen under viser de områdene der Vestby kommune tilsynelatende har størst omstillingspotensiale sammenliknet med gjennomsnittet for KOSTRA-gruppe 7.

Formål	Vestby	Ås	Nesodden	Enebakk	Frogn	Lavest i KOSTRA gruppen	Lavest i KOSTRA-gruppen - kroner	Gjennomsnitt for gruppen	Teoretisk handlingsrom i mill.	Teoretisk handlingsrom %
- 253 Helse- og omsorgstjenester i institusjon	8 785	9 935	8 248	8 924	7 700	Kragerø	4 724	7 663	17,4	10
- 234 Aktiviserings- og servicetjenester overfor eldre og personer med funksjonsnedsettelse	1 154	970	732	491	868	Østre Toten	247	1 054	16,0	7
- 202 Grunnskole	13 533	11 315	12 886	11 761	11 578	Øvre Eiker	11 049	12 877	14,3	6
- 201 Førskole	8 836	7 406	8 098	8 116	7 997	Midt-Telemark	7 341	8 309	11,0	7
- 381 Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg	984	526	625	389	1 278	Hå	0	608	7,2	38
- 222 Skolelokaler	2 933	3 551	2 639	2 744	2 684	Ørsta	1 917	2 633	6,5	12
- 215 Skolefritidstilbud	582	309	227	336	45	Malvik	17	322	5,7	51
- 121 Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen	591	584	376	243	248	Stord	-31	361	4,3	38
- 281 Økonomisk sosialhjelp	1 565	1 582	1 774	1 453	1 096	Nannestad	317	1 314	4,2	14
- 223 Skoleskyss	373	200	239	593	314	Randaberg	48	320	1,2	16
Estimert omstillingspotensiale									87,8	

De ti områdene med størst omstillingspotensiale har et samlet teoretisk handlingsrom for omstilling på 87,8 millioner kroner. Omstillingen av resultatområde skole i vedtatt handlingsprogram 2023-2026 medfører en reduksjon av kostnadsnivået på resultatområdet med 20 millioner kroner i 2024. Korrigert for dette er det estimert et teoretisk handlingsrom for effektivisering på om lag 65 millioner kroner basert på regnskapet for 2022.

Vestby kommune er som nevnt drevet svært effektivt sammenliknet med andre tilsvarende kommuner i Norge. Som en direkte følge av dette er det få ikke-lovpålagte tjenester som kan kuttes for å bedre netto driftsresultat i handlingsprogramperioden. Videre er det med så effektiv drift relativt sett lite å hente ved flate kutt fordelt på alle resultatområder uten å risikere negative konsekvenser for lovpålagt tjenestetilbud.

Omstillingsprosjektet «45 i 25» ble vedtatt som en del av handlingsprogrammet 2023-2026. Prosjektet bestod i utgangspunktet av tre delprosjekter, virksomhetsstyring, effektivisering – fjerne tidstyvene og samhandling og samskaping av tjenester. Kommunens økonomiske forutsetninger har endret seg siden dette og det er behov for raskere å klare den store omstillingen til samskapt tjenesteproduksjon. For å gi prosjektgruppen økt kapasitet til å fokusere på videre utvikling av kommunens virksomhetsstyring og samskape, tverrfaglige tjenester har derfor rådmannen besluttet å flytte delprosjektet effektivisering ut av omstillingsprosjektet. Effektiviseringsprosjektet vil bestå, men er flyttet ut til resultatområdene. Rammene for prosjektet inkludert prinsipper for bred involvering av ansatte og fagforeninger mv. er ikke endret. Oppfølgingen vil inngå som en del av kommunens virksomhetsstyring.

Effektiviseringsprosjektet er tett knyttet til det estimerte effektiviseringspotensialet nevnt over. Dette er et viktig ledd å sikre Vestby kommune en bærekraftig økonomisk utvikling og sikre gode nok tjenester til kommunens innbyggere. Rådmannen vil allikevel

fremheve at dette i seg selv ikke er nok i et lengre tidsperspektiv. Bærekraftig økonomi, gode nok tjenester og forebygging av behovet for omfattende, komplekse og inngripende kommunale velferdstjenester vil være nøkkelen for å sikre Vestby kommune god økonomi og tjenester med god nok kvalitet også i årene langt utover den kommende handlingsprogramperioden.

Målet for delprosjekt samskaping og samhandling er at tjenestene Vestby kommune yter til våre innbyggere fremmer evnen og muligheten til i størst mulig grad å leve selvstendig i eget hjem. Gjennom dette skal Vestby kommune kunne tilby gode velferdstjenester i årene som kommer der behovet for kommunale tjenester vil øke som en følge av eldrebølgen, uten behov for økte ressursoverføringer fra skatt og rammetilskudd utover det som følger av befolkningsvekst.

Etter rådmannens syn er den beste muligheten for å klare dette fortsatt en omstilling som legger til grunn prinsippene for samskaping og ledelsesprinsipper som bygger på tillit. Der god og bedret velferd for Vestbys innbyggere skapes i møte mellom innbyggernes evner og behov, resultatområdenes tverrfaglige kompetanse og tjenestetilbud, frivillige og næringsliv.

Omstillingen vil kreve styrking av fokus på virksomhetsstyring i Vestby kommune. Nye digitale løsninger som allerede er i bruk i kommunen, som for eksempel Framsikt gir muligheter for sammenstilling, analyse og bruk av styringsdata. Slik målrettet innhenting kombinert med økt tilgjengelighet og bedre automatiserte analyser muliggjør bedre analyser og bedre beslutningsgrunnlag. Samlet sett kan dette bidra til at ressursbruken i kommunen til innsamling av tjenestedata kan reduseres betydelig, samtidig som de data som samles inn har høyere kvalitet og er lettere tilgjengelig. Nye løsninger, med bedre flyt av aggregerte data vil kunne gi mer levende måltavler med mer presise målinger av effekten av politiske vedtak mv. Dette igjen vil kunne bidra til styrket demokratisk kontroll av kommunens tjenesteproduksjon.

De kommende årene vil medføre økte behov for tjenester for kommunesektoren i Norge, dette gjelder også Vestby kommune. Rådmannen kan ikke se at dette vil bli kompensert fullt ut gjennom statlige overføringer eller at det er samlede politiske intensjoner om betydelige endringer i rettigheter til velferdstjenester. Årsakene som ligger bak behovet for omfattende velferdstjenester fra kommunen er sammensatte og svært komplekse, det er mange medvirkende årsaker som ofte er på tvers av de resultatområder og avdelinger kommunen er organisert i. Samtidig er det de senere årene blitt stadig bedre dokumentert at forebygging, tidlig innsats med enkle og koordinerte tjenester kombinert med rådgiving, veiledning og myndiggjøring gir bedre livskvalitet til innbyggere. I tillegg er dette også effektiv bruk av kommunens ressurser.

Delprosjekt virksomhetsstyring er i ferd med å slutføre den første fasen. Kommunestyrets vedtak av ny samfunnsdel til kommuneplanen i juni 2023 er innarbeidet i rådmannens forslag til handlingsprogram 2024-2027. Dette er synlig gjennom innarbeidelsen av nytt felles målekart med tilhørende styringsindikatorer, som er koblet til FNs bærekraftsmål. Det gjenstår noe arbeid med denne delen av delprosjektet. Prosjektgruppen er nå i gang med å forberede arbeidet med å utvikle nye gode måleindikatorer og styringsindikatorer sammen med resultatområdene. Slik at resultatområdenes mål og styringsindikatorer både bygger opp under kommunens overordnede mål og gir god styringsinformasjon til alle kommunens ledere.

Omstillingsprosessen rådmannen har tatt initiativ til er omfattende og krevende, selv om Vestby kommune har beredt grunnen gjennom foregående års handlingsprogram og samfunnsdelen av gjeldene kommuneplan. Vestby kommune har både tid og ressurs til dette på grunn av gode ansvarlige vedtak i tidligere handlingsprogram sammen med god og lojal styring i kommunens resultatområder.

Omstillingsprosjektet legger til grunn samskaping og samarbeid, og vil etter rådmannens syn både gi bedre tjenester, bedre levestandard og livskvalitet til Vestbys innbyggere og gi kommunen en mer robust og bærekraftig økonomi i årene som kommer. Samtidig minner rådmannen om at dette innebærer at hvilke tjenester som ytes til innbyggerne i samarbeidet mellom innbyggere, frivillige, næringsliv og kommunen på en del områder vil endres vesentlig fra det som har vært normalen inntil nå. Endrede tjenester kan være både bedre og mer effektive, men god måloppnåelse er avhengig av man står sammen om hvilke tjenester som ytes og hvordan de skapes vil endres, uten at endringen i seg selv er negativ.

2.5 Utvikling i behovet for helse- og omsorgstjenester

Vestby kommune, helse og omsorg forventer å foreta strengere prioriteringer for å kunne betjene de som har størst behov. Med den demografiske veksten som Vestby kommune står foran, må sektoren planlegge for en langsiktig omstilling av tjenestene samtidig som de skal være effektive med riktig kvalitet, sikre et godt arbeidsmiljø og ha et redusert sykefravær.

Det er en stor utfordring å holde seg innenfor de økonomiske rammene i en sektor der det aller meste er lovpålagt, og det ser ut til at presset på tjenestene vil opprettholdes i årene fremover. Det er svært bekymringsfullt med den videre økningen i antall timer og vedtak innenfor de store tjenestene, og dette er lovpålagte oppgaver som tjenestene vanskelig kan styre. Spesielt kan nevnes ivaretagelse av personer med en demensdiagnose, psykisk helse og rus, men det er også en realitet at kommunen har et høyt antall brukere under 67 år som har et livslangt behov for omfattende og tilpassede tjenester.

Den demografiske utviklingen med flere eldre, samt satsningen på at flere skal kunne bo hjemme lengst mulig, øker behovet for behandling og tilrettelegging i hjemmet. Helse og omsorg har i flere år opplevd en stadig kraftigere økning i etterspørselen etter tjenester. Flere brukere med endrede behov for tjenester kombinert med knappere ressurser, gjør det nødvendig med en langsiktig strategisk omstilling av hvordan tjenesteytingen skal foregå, spesielt for å sikre en bærekraftig økonomi.

I februar 2023 ble hjemmetjenesten utvidet med en ny virksomhet, Solhøy omsorgsboliger. Da flyttet de første 24 beboerne inn i de nye leilighetene. Solhøy består av 67 omsorgsboliger og tildeles personer som ikke kan ivaretas trygt og forsvarlig i eget hjem til tross for velferdsteknologi, tilrettelegging, hjelpemidler og andre kommunale helse- og omsorgstjenester. Omsorgsboligene har heldøgns bemanning i tillegg til punkttjenester fra hjemmesykepleien. Heldøgnsomsorg (HDO) er for personer som har behov for omsorg og medisinsk oppfølging gjennom døgnet, og hvor det ikke lenger er forsvarlig å bo hjemme med tilpassede tjenester. Ytterligere 8 omsorgsboliger ble åpnet høsten 2023 med bakgrunn i vedvarende press på plasser i sykehjem/HDO.

Vestby har i dag god kapasitet på heldøgns plasser når vi tar med Solhøy omsorgsboliger som har heldøgns bemanning. Det er derfor avgjørende at driften av disse boligene må sees opp mot ordinær sykehjemsdrift når det fremtidige behovet for heldøgns plasser beregnes. Kapasitetstaket er nådd i 2030, og det må planlegges ytterligere plasser for heldøgnsomsorg/sykehjem innen da.

Rullering av Eldreplan 2023 – 2035, handlingsplanen i “Leve hele livet” i Vestby og reformen «Bo trygt hjemme» er en del av endringsarbeidet. Målet med å øke andelen hjemmeboende og utsette overføringen til institusjon er et riktig veivalg. Som et resultat av tiltakene i Eldreplanen planlegges det for en lavere dekningsgrad av heldøgns omsorgsplasser enn dagens nivå.

Bedre helse blant eldre, styrket pårørendeomsorg og økt satsing på trygghetsskapende teknologi og hverdagsrehabilitering vil være blant viktige forebyggende faktorer i framtidig tjenesteutvikling. Det forventes at dette vil legge grunnlaget for en lavere dekningsgrad for de kommende årene.

Det har fra sentralt hold tidligere vært en forventning om at antall sykehjemsplasser skal utgjøre 25 prosent av antall eldre over 80 år. Dagens dekningsgrad i Vestby på heldøgnsomsorg for eldre (av andel innbyggere over 80 år) er gradvis redusert fra 21 prosent til ca 15 prosent. En ytterligere reduksjon er ikke å anbefale, før velferdsteknologi og omsorg+ boliger er implementert.

Tabellen nedenfor viser kapasitetsvurdering - plasser med heldøgns omsorg Vestby kommune:

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Vestby sykehjem	104	104	104	84	74	74	84	104	104	104	104
Sum sykehjemsplasser:	104	104	104	84	74	74	84	104	104	104	104
Solhøy omsorgsbolig HDO			0	24	48	67	67	67	67	67	67
Speiderveien HDO								0	24	24	24
Sum omsorgsboliger:	0	0	0	24	48	67	67	67	91	91	91
Sum heldøgns plasser:	104	104	104	108	122	141	151	171	195	195	195
21% dekningsgrad				159	181	198	219	240	262	278	289
Eldre over 80 år:	595	629	705	756	861	945	1 045	1 144	1 249	1326	1 376
Dekn.grad sykehjem:	17,5	16,5	14,8	11,1	8,6	7,8	8,0	9,1	8,3	7,8	7,6
Dekn.grad oms.bol:	0,0	0,0	0,0	3,2	5,6	7,1	6,4	5,9	7,3	6,9	6,6
Dekn grad heldøgns omsorg:	17,5	16,5	14,8	14,3	14,2	14,9	14,4	14,9	15,6	14,7	14,2

Vestby har omsorgsboliger i Speiderveien der det også er mulig å øke bistandsnivået til heldøgns basis. Speiderveien omsorgsboliger, som er tilknyttet omsorgsbasis, anses som godt egnet til heldøgns omsorg. Noe bygningsmessig tilpasning må påregnes dersom det skal realiseres.

Sykehjemmet er i stor grad forbeholdt innbyggere med omfattende og store bistandsbehov. Pasientene trenger bistand til egenomsorg, sykepleie og til medisinsk behandling og oppfølging. Langtidsplassene er forbeholdt pasienter med omfattende hjelpebehov, alvorlig syke og

døende samt til personer med demens. Korttidsplasser benyttes til videre behandling etter sykehusopphold, rehabilitering og avlastning.

For å møte veksten videre i antall eldre, er det en forutsetning at kapasitetsutvidelse av boliger for eldre skjer sentrumsnært, og samlet. Kommunen kan benytte tilvisingsavtaler til å skaffe flere egnede utleieboliger i samarbeid med private utbyggere og Husbanken.

2.6 Drift av Vestby kulturkvartal og bibliotek

Rådmannen har heller ikke i denne perioden funnet tilstrekkelig med ressurser til drift av Vestby kulturkvartal og Vestby bibliotek. Vestby kulturkvartal er et tjenesteområde som må ha ansatte med spesialistkompetanse på forskjellige områder. I driftsplanen, lagt frem våren 2022, er det redegjort for hvilke ressurser, stillinger og kompetanse et kulturhus trenger for å levere tjenester på lavt-, middels- og høyt nivå. Rådmannen starter imidlertid en prosess der resultatområde kultur ser hvordan de kan utnytte ressursene annerledes og hvordan det kan bidra til drift av VKK. Resultatområdet skal vurdere organisering, og alle faglige, merkantile og administrative tjenester på alle resultatområdets ansvarsområder i perioden for å se på mulige effektiviseringsgevinster. Kommunestyret vil bli holdt orientert om dette arbeidet gjennom en «underveisevaluering».

2.7 Digitalisering og ny teknologi

Kommunen er fortsatt i innføringsfasen vedrørende velferdsteknologi.

I 2023 gikk ble kommunene Frogn, Vestby og Ås enige om å avvikle StorFollo IKT i sin tidligere form. Det vises til Handlingsprogram 2023-2026 og øvrige saker til kommunestyret om dette. De tre kommunene har i felleskap forhandlet og gått inn i IKOMM AS med likelydende avtaler. IKOMM AS er et kommunalt eid AS som drifter eierkommunens IKT-systemer. De gjenværende delene av StorFollo IKT arbeides det med å se på mulighetene for å gjøre om til et kommunalt IKT-utviklingsmiljø for kommunene Frogn, Vestby og Ås.

Utredningene i forbindelse med overgangen til IKOMM AS viser at kommunene har betydelige behov for oppgraderinger av digitale strukturer før driften kan optimaliseres. Kommunene og IKOMM AS forventer at dette arbeidet vil være slutført og kommunen en del av IKOMM AS sin ordinære driftsplattform i løpet av 2025.

Utviklingen i verdensøkonomien inkludert logistikkutfordringer internasjonalt, samt økende behov for oppgraderinger av teknisk infrastruktur, medfører at det er betydelig usikkerhet rundt kostnadene dette vil påføre Vestby kommune. Utviklingen innen digitalisering og automatisering går stadig raskere, med potensielt omveltende endringer knyttet til kunstig intelligens og automatisering av arbeidsprosesser. Det må forventes at dette vil være en sentral del av kommunenes arbeidsprosesser innen svært kort tid.

Rådmannen foreslår derfor at det for Handlingsprogramperioden 2024-2027 avsettes 10 millioner kroner årlig for å sikre finansiering av påkrevde digitaliserings- og IKT-kostnader.

2.8 Måltavle, måleområder og finansielle handlingsregler

Kommunestyret vedtok i juni 2023 ny Samfunnsdel til kommuneplanen. Rådmannens forslag til Handlingsprogram 2024-2027 er bygget opp rundt dette vedtaket.

Dette fremkommer gjennom det nye hovedkapittelet Felles målområde, videre vil rådmannen i sitt forlag for 2024-2027 samt i kommende handlingsprogramperioder arbeide med å få en tydelig sammenheng fra Kommuneplanens Samfunnsdel gjennom Handlingsprogrammene og ned til virksomhetsplanene. Dette arbeidet er både tid- og ressurskrevende. I rådmannens forslag til Handlingsprogram 2024-2027 er det utarbeidet måltall for de mål og strategier som er mest sentrale og der det finnes lett tilgjengelige gode måltall som gir mulighet for sammenlikning både over tid og med andre kommuner.

Ny måltavle er inndelt i 4 hovedområder:

- Helhetlig og fremtidig Vestby
- Trygg oppvekst
- Aktiv hele livet
- Attraktive arbeidsplasser

Hver av de fire hovedområdene er knyttet til ulike bærekrafts mål. Hovedområdene består alle av en rekke hovedmål, delmål og strategier.

Forslag til handlingsprogram er knyttet opp mot vedtatt kommuneplan gjennom følgende:

- Overordnede mål i måltavla tilsvarer kommuneplanenes hovedmål for det aktuelle RO
- Hovedmålene i måltavla reflekterer i størst mulig grad de utfordringene som er beskrevet i gjeldende kommuneplan

Områdene er tverrsektorielle, og mange av RO-enes hovedmål har en tilknytning til to eller flere av disse fire. De fire områdene som er valgt ut vil trolig endre seg relativt lite fra år til år, og må ses i et langsiktig perspektiv. Områdene vil bli omtalt i årsmeldingene.

Finansielle handlingsregler

I forbindelse med vedtak av Økonomireglement for Vestby kommune, i kommunestyresak 11/22, ble det vedtatt følgende finansielle måltall for kommunenes økonomi:

- Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter på minst 1,75 prosent
- Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter på minst 10 prosent
- Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter på under 125 prosent
- Grad av egenfinansiering skal være minst 25 prosent av investeringskostnadene i løpet av økonomiplanperioden

De fire handlingsreglene har som mål å sikre en god langsiktig økonomisk utvikling for kommunen. Vurderinger knyttet til handlingsreglene er nærmere omtalt i Framsikt under «Økonomisk utvikling i planperioden».

2.9 Internkontroll

“God praksis og sunn fornuft satt i system”

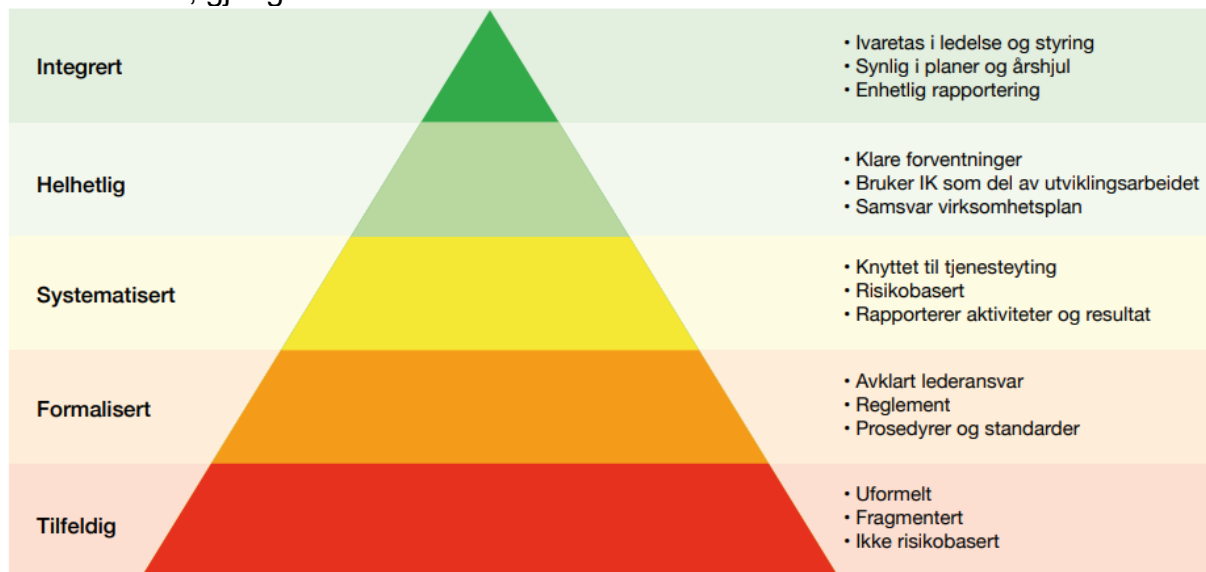
Kommunal egenkontroll er en samlebetegnelse for kontrollen kommunen fører med egen virksomhet. Egenkontrollen er todelt; den ene delen er politisk styrt gjennom kontrollutvalget, mens den andre delen følger administrativ linje og ligger til rådmannen. Todelingen ivaretar skillet mellom politikk og administrasjon. Dette delkapittelet handler om rådmannens internkontroll.

Kommuneloven som regulerer internkontrollen, har fokus på regeletterlevelse. Videre sier lovverket at den skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold. Omfanget av, og innretningen på, internkontrollen blir derfor ulik kommunene imellom. Det bør likevel ligge bevisste vurderinger bak de valg den enkelte rådmann gjør.

Daværende Kommunal- og regionaldepartementet gav i 2009 ut en modell for modenhetsnivå for internkontroll, inndelt i fem stigende nivåer fra «tilfeldig» som laveste til «integrert» som høyeste. Tilfeldig internkontroll kjennetegnes av uformell kontroll med usystematiske og ad hoc-baserte kontrollaktiviteter. De to neste stegene i stigen er henholdsvis formalisert og systematisert. For å være på formalisert nivå fullt ut må blant annet nødvendige reglementer og rutiner være skriftliggjort. I Vestby gjenstår det noe jobb før kravet er tilfredsstilt, og arbeidet videreføres inn i handlingsprogramperioden. Det er et mål at både prosessene og resultatene bidrar til ytterligere samarbeid, samhandling og koordinering på tvers i organisasjonen.

Det er også en målsetting at administrasjonen er på systematisk nivå i løpet av fireårsperioden. Det innebærer blant annet at kontrollsystemer etableres på bakgrunn av risikovurderinger, og at det rapporteres på aktiviteter og resultater.

Inspirert av departementets modell har KS laget en modenhetspyramide for internkontroll, gjengitt nedenfor:

Kilde: KS (2020) «Orden i eget hus. Kommunedirektørens internkontroll.»

Målstyring, virksomhetsstyring, og styring og ledelse generelt

For disse områdene vises det til informasjonen som fremkommer i selve Handlingsprogram-dokumentet. Rådmannen vil som en sentral del av det varslede omstillingsarbeidet i 2024 fortsette å styrke disse områdene.

2.10 Salg av eiendommer

Tidligere vedtatte handlingsprogram forutsetter en betydelig finansiering av investeringer gjennom salg av tomter. Utviklingen i eiendomsmarkedet, både for bolig og for næring, gjennom 2023 viser en tilnærmet total stans i utviklingen av nye prosjekter som ikke alt er iverksatt. Dette forventes å ville være situasjonen i de kommende årene og vil medføre utsettelse av tomtosalg og potensielt lavere omsetningsverdier. Konsekvensene av dette vil være betydelige for Vestby kommune.

I revidert investeringsbudsjett for 2023 er det budsjettet med store inntekter fra tomtosalg. Både salg av skoletomten og salg av næringsarealer, er forsinket i forhold det man antok for noen år siden. For å sikre nødvendig likviditet i 2024, forslår rådmannen at vedtatt budsjett på salg av eiendom nedjusteres med 150 millioner kroner i 2024, og at opptak av lån økes tilsvarende i 2024. Det er i handlingsprogrammet forutsatt at salg av eiendommene, på 150 millioner kroner, gjennomføres i 2025. For årene 2026 og 2027 er inntekter fra tomtosalg redusert med 120 millioner kroner begge årene, da det nå ikke kan forventes at denne tomten vil bli solgt innenfor handlingsprogramperioden. Dette medfører en tilsvarende økning av låneopptaket for 2026 og 2027.

Usikkerheten rundt tomtosalg er svært stor. Dette gjelder både for næringstomter og for sentrumstomtene. Hvor lenge denne usikkerheten vil vedvare avhenger av forhold til dels utenfor kommunens kontroll. Det kommunen kan påvirke er smidige reguleringsprosesser, og en proaktiv holdning til sentrumsplanen og næringsutvikling.

2.11 Drift

Politisk styring og kontroll

Budsjett for kontroll og tilsyn økes med 108 tusen kroner fra 2024, og er lagt inn i henhold til vedtak i kontrollutvalget. Utgiftene til stortingsvalg i 2025 og kommunevalg i 2027 ligger inne med 0,9 millioner kroner for hvert av årene. BUK-midler på 200 tusen kroner er flyttet fra RO Kultur til Politisk styring og skal dekke tilskudd til Ungdomsrådet.

Sentraladministrasjonen

Rådmannen foreslår å redusere kostnadene til Felles innkjøpskontor (FIK) med 749 tusen kroner, for FIK foreslås det videre finansiering av en stilling som klimarådgiver med fondsmidler tilhørende FIK, øvrig finansiering skjer gjennom tilskudd fra Miljødirektoratet. Det foreslås å øke rammen til Follo landbrukskontor med 53 tusen kroner.

Som oppfølging av kommunestyres vedtak av 1. tertial 2023 foreslås det flyttet 50 prosent stilling til NAV for å utføre oppgaver innen boligtilskudd og startlån. Det foreslås samtidig at det overføres 805 tusen kroner til NAV for å dekke øvrige kostnader til driften av boligtilskudd og startlån.

Full årseffekt av økt fastlegetilskudd vedtatt i Statsbudsjettet for 2023 ligger inne fra og med 2024 med 2,7 millioner kroner. Videre foreslår rådmannen å øke budsjett for drift av Moss interkommunale legevakt og KAD med 2,46 millioner kroner fra 2024.

Av nye tiltak foreslår rådmannen å avsette 250 tusen kroner til tre nye arkivdører som følge av arkivtilsynet våren 2023. Rådmannen foreslår å avsette 3 millioner kroner til eiendomsskattetaksering av næringseiendommer. Hovedtaksering for eiendomsskatt skal gjennomføres hvert tiende år, eiendommene må derfor takseres i 2024 for utskrivning av eiendomsskatt for 2025.

Overføringer til kirkelig fellesråd

Fellesrådet har i sitt budsjettforslag for de neste fire årene lagt inn en moderat reduksjon av driftsbudsjettet og lagt inn betydelige økte investeringer. For detaljer om dette viser rådmannen til fellesrådets budsjettforslag som er vedlagt.

Administrasjonen har hatt noe dialog med kirkevergen gjennom arbeidet med handlingsprogram 2024-2027, særlig rundt mulig omstillingspotensiale i driften hos kirkelig fellesråd.

Med bakgrunn i kommunens økonomiske situasjon har rådmannen kun funnet rom for å innarbeide de budsjettinnspill som følger direkte av lønnsoppgjør, endringer i pensjon og endrede energikostnader. Dette er i tråd med hvordan kommunens øvrige virksomheter har blitt kompensert i rådmannens forslag til handlingsprogram 2024-2027.

Rådmannen har beholdt en investeringsramme på 100 tusen kroner per år. Denne investeringsrammen vil kun dekke noen få deler av kirkelig fellesråds innmeldte investeringsbehov. Dette er i tråd med rådmannens intensjon om å redusere låneopptak, omfanget av investeringer og er på linje med rådmannens anbefalinger for innmeldte investeringsbehov fra øvrige kommunale virksomheter utenom selvkostområdene.

Fellesutgifter

Rådmannen foreslår å øke budsjett for OU-midler med 500 tusen kroner. Videre er det foreslått en økning av budsjettet i 2025 på 365 tusen kroner som følge av ny rekrutteringsportal. Årlig kostnad for portalen er fra 2026 på 175 tusen kroner.

Det er lagt inn tre innsparingstiltak på Fellesutgifter. Disse innsparingstiltakene er å avvikle kommunens personalhytte, avvikle julegaver til ansatte, samt å avvikle kommunens digitale verktøy for lederutvikling. Avvikling av personalhytta gir redusert kostnad på 100 tusen kroner i 2024 og helårseffekt fra 2025 på 200 tusen kroner. Avvikling av julegaver til ansatte gir innsparing på 400 tusen kroner årlig. Rådmannen foreslår å øke den øvrige «velferdspotten» pr ansatt fra 250 til 375 kroner, slik at nettoeffekten av julegavekuttet blir på 200 tusen kroner årlig. Lederutviklingsverktøyet sies opp, og kostnaden reduseres i 2024 med 420 tusen. Helårseffekten fra 2025 er på 520 tusen kroner.

Resultatområde Skole

Resultatområde Skole fortsetter arbeidet med å se på spesialundervisning og inkluderende praksis. Målet er å favne enda flere elever under det allmennpedagogiske

arbeidet og ordinær, tilpasset opplæring slik at de elevene med mindre vedtak ikke trenger å få spesialundervisning.

Resultatområde Skole bruker mer per elev enn sammenliknbare kommuner og gjennomsnittet i Viken. Dette viser oss at vi må fortsette å se på andre og mer effektive måter å organisere elevenes læring på.

I rådmannens forslag til handlingsprogram er det lagt inn 1 million kroner til varer og tjenester. RO skole har ikke hatt økning i budsjett for varer og tjenester siden 2015. I tillegg er det lagt inn 2,6 millioner kroner som følge av økte utgifter til velkomstklassene.

Resultatområde Barnehage

I regjeringens forslag til statsbudsjett er maksimalprisen i barnehage satt ned til 2 000 kroner per måned fra 1. august 2024. Nedgangen i maksimalprisen, i tillegg til at inntektsbudsjettet i 2023 har vært for høyt, gir en samlet mindreinntekt på 3,8 millioner kroner i 2024.

Det er budsjettet med en økning i driftstilskudd til private barnehager på fem millioner kroner. Dette skyldes i hovedsak redusert foreldrebetaling, høy kommunal deflator for 2023 og 2024, økte lønnskostnader samt noe lavere antall barn i de kommunale barnehagene. Ettersom tilskuddssatsen til de private barnehagene beregnes ut fra regnskapet til de kommunale barnehagene to år tilbake, er regnskapstall for 2022 også inkludert økte utgifter i forbindelse med koronapandemien. I statsbudsjettet er pensjonstilskuddet til enkeltstående private ordinære barnehager redusert fra 11 til 10 prosent fra 1. januar 2024, slik det er for andre private ordinære barnehager. Med enkeltstående private ordinære barnehager menes barnehager som ikke inngår i en sammenslutning med to eller flere barnehager. I Vestby kommune er det tre enkeltstående private ordinære barnehager.

De private barnehagene i Vestby kommune tar inn barn fra andre kommuner i sine barnehager. Vestby kommune krever refusjon fra bostedskommunen for disse barna. Erfaringstall tilsier at vi kan øke inntektsforventningen med 1 millioner kroner.

Arbeid med minoritetsspråklige barn dekkes av øremerket tilskudd fra staten i 2024. Dette har tidligere blitt dekket av RO Barnehage.

RO Barnehage er tilført midler for å kunne ta imot flyktningbarn, både tilrettelegge for oppstart og for å øke antall ansatte, der det er nødvendig, jf barnehageloven § 26 Grunnbemanning, for å kunne tildele barnehageplass.

Det er en økning av barn med vedtak om spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging. Etter gjennomgang av vedtakene kan det se ut som vi har flere vedtak med for stort omfang. Ved å få økt ramme vil vi kunne gjennomføre vedtatt vedtak samtidig som vi går gjennom vedtakene for å sette riktigere omfang. Det må vurderes om barnet faktisk kan nyttiggjøre seg tildelt timetall. På sikt vil dette føre til mer effektiv bruk av midlene og lavere kostnader. Av den grunn er dette tiltaket også synliggjort som et innsparingstiltak; Gjennomgang av vedtak om spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging.

Det andre innsparingstiltaket i rådmannens forslag til handlingsprogram er oppsigelse av en lisens på et program, som nå ivaretas av kommunens eget kvalitetssystem.

Resultatområde Helse og livsmestring

Barneverntjenesten har økte kostnader knyttet til plasseringer og det foreslås å øke rammen med 2,8 millioner kroner tilsvarende kostnadsnivået ved utløpet av 2023. Rådmannen foreslår å øke budsjettet til Aktivitetssenteret med 160 tusen kroner til en leasingbil da transporttjenesten for personer til dagtilbud og tilrettelagt arbeid siste to årene har hatt for lav kapasitet. Randem Avlastning og kompetanse har fått barn med behov for helsetjenester og tilsyn på natt og det foreslås å øke rammen for drift med 0,3 millioner kroner. Knyttet mot befolkningsvekst og økt flyktningetall er det behov for økt vern og forebygging av smittsomme sykdommer.

Helsesykepleiertjenesten foreslås styrket med en ansattressurs på 40 prosent stilling med en økning av rammen på 0,3 millioner kroner. Det foreslås å avsette 2,350 millioner kroner for etablering og drift av kommunalt legesenter i 2024, og 1,650 millioner kroner årlig i resten av perioden. Legekontoret åpner før sommeren 2024 og det forventes at inntektene øker etter første driftsår. Lønnstilskudd fra staten og driftstilskudd til private fysioterapeuter øker årlig, og rammen foreslås økt med 0,42 millioner kroner. Rådmannen foreslår videre at det avsettes 0,8 millioner kroner knyttet mot tilbud til en innbygger med stort bistandsbehov. Tiltaket vil øke i omfang i 2024.

Gratis ferieaktiviteter for ungdom har vært et tilbud i Vestby kommune siden 2017. Tiltaket har blitt finansiert med tilskuddsmidler fra Bufdirs tilskuddsordning "Inkludering av barn og unge", der kommunen er innvilget tilskudd i 2022-24. Tilskuddsordningen er ment å gi kommuner økt handlingsrom til utprøving av tiltak som kan vise seg nyttige og lønnsomme å etablere som varig tilbud i kommunal regi. Med bakgrunn i antall år gratis ferieaktiviteter og Sommerjobb for Ungdom er gjennomført med statlig støtte i Vestby kommune forventes det at 2024 blir siste år med tilskuddsfinansiering, og det foreslås å avsette 0,13 millioner kroner til ferieaktiviteter fra og med 2025 og 0,52 millioner kroner til Sommerjobb for Ungdom fra 2024. Rådmannen foreslår videre å avsette 0,66 millioner kroner til jobbprosjektet Unison VK fra 2025. Prosjektet finansieres av tilskuddsmidler i 2024. Mobilappen «Ung i Vestby» ferdigstilles ved årsskiftet 23/24 og det foreslås å avsette 0,12 millioner kroner for drift av applikasjonen.

Kostnadene til støttekontakttjenesten er tidligere redusert og reduseres ytterligere med 0,2 millioner kroner. Hjelp til fritids- og sosiale aktiviteter reduseres ikke, men hjelpen gis på mer bærekraftige måter, med økt kvalitet i fellesskap med andre som gir stordriftsfordeler. Knyttet til utfasing av ressurskrevende private tjenester reduseres kostnader i rammen til resultatområdet med 0,5 millioner kroner. Rammen til Solerunden og psykisk helsetjeneste reduseres med til sammen 1,150 millioner kroner da ressurskrevende tjenester forventes nedjustert og avsluttet. Kommunens ressursinnsats knyttet til ressurskrevende tjenester herunder statlig tilskudd til tjenestene blir høyere enn forventet. Dette gir en merinntekt på refusjoner på 3,9 millioner kroner.

Resultatområde Hjemmetjenesten

Forslag til rammeøkning i neste års konsekvensjusterte budsjett handler i hovedsak om åpning av 8 nye plasser på Solhøy for å sikre nok kapasitet på sykehjemmets korttidsavdeling, jf k-sak 64/23. Presset på hjemmetjenesten er omfattende og denne tjenesten er ofte avgjørende for at brukere skal kunne bo i sine hjem til tross for en sviktende helse. Rådmannen foreslår å styrke hjemmetjenesten med ytterligere 3 årsverk i 2024 som følge av stor volumøkning på vedtakstid. Økningen må ses i sammenheng med befolkningsutviklingen og målet om at pasientene skal bo i eget

hjem så lenge det er forsvarlig. Videre gir økt prisvekst økte driftsutgifter på tjenestebiler samt innkjøp av mat og utstyr til driften av Solhøy omsorgsboliger.

Av nye tiltak foreslår rådmannen å åpne 16 nye plasser på Solhøy med halvårsvirkning for å sikre en dekningsgrad på 14-15 prosent for heldøgns omsorg (HDO og sykehjem). Rammeøkningen på Solhøy må sees i sammenheng med reduksjonen/stenging av plasser på sykehjemmet der det planlegges å redusere med 10 plasser som overføres Solhøy.

Bærekraftig drift i den økonomiske og demografisk situasjonen kommunen står overfor tilsier at kommunen må tilpasse sine aktiviteter og tiltak for å etterstrebe likeverdig tilbud til innbyggene. Som en del av omstillingsarbeidet foreslår rådmannen å legge ned dagsenteret på Stenløkka. Ved å opprette en frivillig virksomhet på lik linje med «seniorsenter» i Vestby, vil dette kunne bidra til et nytt sosialt treffsted for innbyggene. Det er krav til større og mer samarbeid med frivillige, ved å åpne opp for muligheten ved å disponere lokalene i Son, vil dette kunne fremme et slikt samarbeid og samhandling.

Resultatområde Sykehjem

Rådmannen anbefaler å flytte/omgjøre 10 sykehjems plasser til 16 plasser med heldøgns omsorg (HDO) på Solhøy. I 2023 åpnet Solhøy omsorgsboliger med 24 plasser. Samtidig ble sykehjemmet redusert med 20 langtids plasser. Hensikten med reduksjonen var å kunne gi et mer tilpasset tilbud til eldre som kun trengte heldøgns omsorg. Dette er et ledd i dreiningen fra å være en institusjonsbasert kommune til en kommune med fokus på å kunne bo lengst mulig hjemme. Det er nær sagt umulig å forutsi sykdomsfrekvensen i befolkningen og dermed fastsette en dekningsgrad av behov for plasser med heldøgns bemanning. Det vanlige har vært å benytte dekningsgrad for innbyggere over 80 år. De fleste kommuner har en nedre grense på til sammen 16 prosent i dekningsgrad for både sykehjemskapasitet- og omsorgsbolig med heldøgns bemanning. Vestby ligger litt lavere enn dette, på 15,6 prosent. Som neste fase i denne omstillingen, anbefaler Rådmannen å flytte 10 langtids plasser til fra sykehjemmet, og omgjøre disse til 16 HDO-plasser på Solhøy. På denne måten tar Vestby flere HDO-plasser i bruk, samtidig med at sykehjemmet kan omstille sin drift til fremtidige behov i befolkningen. Som et ledd i denne omstillingen bes det om økte ressurser for å kunne ivareta ressurskrevende pasienter i egen institusjon for å unngå kjøp av spesialplasser. Pasientene vi omtaler her er ofte både kompetanse- og plasskrevende og kan ha en atferd som kan være uforenlig med øvrige pasientgrupper.

Solhøy skal da totalt åpne 24 nye plasser. Dette inkluderer de 8 plassene som ble vedtatt høsten 2023, jf k-sak 64/23. Sykehjemmet leverer middag til alle beboerne. Inntekter og utgifter for middager justeres i sykehjemmets budsjett i forbindelse med dette, i tillegg til at prisen på eksisterende middagsleveringen til beboere på Solhøy foreslås økt pr. stk.

Med økning av antall som mottar middager fra sykehjemmet, er det behov for økt fryserkapasitet. Det foreslås innleie av frysehenger som midlertidig løsning i påvente av en eventuell annen løsning på et senere tidspunkt.

Som et innsparingstiltak foreslår Rådmannen at det reduseres med ett årsverk fagarbeider i forbindelse med omgjøringen av plasser.

Kommunalt NAV

Flyktningetjenesten har siste årene blitt betydelig større på alle måter. Det innebærer at kostnads- og inntektssiden er vesentlig endret, og forventes å forbli høy også fremover.

Det er stor usikkerhet til hvor mange flyktninger Vestby kommune blir anmodet om å ta imot fremover, men våre beste anslag er basert på at vi vil bli anmodet om 130 flyktninger i 2024, 50 flyktninger i 2025 og i 2026, og at vi i 2027 vil være på nivå med kommunestyrets gjeldende vedtak om inntil 25 flytninger.

Alle budsjettallene i handlingsprogrammet som gjelder flyktningetjenesten er beregnet ut fra disse forventningene. Dette gjelder da integreringstilskudd, norsktilskudd, introduksjonsstønad, kjøp av norsk og intro fra Ås læringssenter og økte utgifter til økonomisk sosialhjelp til flyktningene.

For flyktningetjenesten tilsvarte opprinnelig budsjettet i 2023 4 årsverk. Revidert budsjett i 2023 er 13 årsverk. Ved mottak av 130 flyktninger i 2024 medfører det ytterligere 5 nye årsverk i 2024. 2 av årsverkene er vedtatt av kommunestyret 04.09.23 og har helårseffekt i 2024 og 3 stillinger med halvårseffekt i 2024. Bemanningen opprettholdes i 2025 og 2026 basert på flyktningetjenestens totale oppfølgingsportefølje. I 2027 forventes en nedbemanning med tilnærmet 4 årsverk.

Tilskuddet til Frvilligsentralen på 0,4 millioner kroner opprettholdes i kommende periode. Som en følge av økt bosetting og betydelig økning i antall ansatte på flyktningtjenesten vil generelle kontorkostnader og kjøp av varer og tjenester øke med 1 million kroner de nærmeste to årene. I 2024 er det også beregnet en boligetableringsbuffer på 2 millioner kroner. NAV har overtatt forvaltningen av Startlån og bostøtte fra SAD, og blir følgelig kompensert for dette. Det budsjetteres også en økning i tilskuddet til Krise og incestsenteret i Follo. Kommunens andel av NAV-leders lønn blir også tatt inn i handlingsprogrammet nå.

Det er anslått å kunne redusere utbetalinger av økonomisk sosialhjelp til enkelte spesielt utfordrende brukergrupper med inntil 1 million kroner i 2024. Flere av disse sosialhjelpsmottakerne kan ved godt samarbeid med helsetjenesten og NAV klare å få rett statlig ytelse fremfor sosialhjelp. Det jobbes også må med å få tannlegetjenester satt ut på anbud, noe som er forventet å kunne gi en 10 prosents besparelse i året. NAV er en av flere kommuner som i to år har finansiert deler av Tverrfaglig spesialisert behandling av ruslidelser (TSB) på Sykehuset Østfold. Vi vil takke nei til å bli med videre når kontrakten ønskes forlenget ut fra et kost/nytte perspektiv.

Resultatområde Kultur

Rådmannens vurdering er at kommunen trenger en større grad av helhetlig tankegang, samarbeid og samhandling med og for de forskjellige brukergruppene. Resultatområdet skal vurdere organisering, og alle faglige, merkantile og administrative tjenester på alle resultatområdets ansvarsområder i perioden for å se på mulige effektiviseringsgevinster. Som en del av omstillingsarbeidet foreslår rådmannen å samordne tjenestene Klubb og fritid og Vestby kulturskole i løpet av 2024, disse har samlet om lag 1/3 av resultatområdets budsjett. Begge tjenester arbeider med kunst, kultur og fritid for barn og unge i Vestby kommune. Ved å slå sammen Vestby kulturskole og Klubb og fritid vil man i større grad kunne se ressursene på tvers av enheten og ha et mer helhetlig perspektiv på brukergruppen. Videre foreslår rådmannen å fjerne friluftslivs- og nærmiljøtilskuddet, samt arenavertfunksjonen. Arenaverten deler i dag sin arbeidsdag mellom Vestby arena og Vestby bibliotek, mandag til og med torsdag. Det innebærer at frivillige lag og organisasjoner må klare seg selv på Vestby arena, på lik linje som for eksempel Grevlingen flerbrukshall(er).

Servicekontoret har jobbet mye med utvikling av de digitale tjenestene, informasjon og kommunikasjon. Servicekontoret reduserer betjent telefon- og åpningstid til 10:00 – 14:00 mandag til fredag. 70 prosent av henvendelsene til kommunens servicekontor kommer i denne perioden. Videre stenges servicekontoret i påsken og romjulen. Det legges opp til tastevalg der innbyggeren kommer i direkte dialog med tjenesteområdet, i stedet for å gå veien om servicekontoret. Videre vil det arbeides med at innbyggeren selv digitalt booker møte med saksbehandler. Dette vil være tidsbesparende både for innbyggeren og saksbehandleren. Servicekontoret overfører 1,1 årsverk (tidligere utleiekontoret) til Vestby kulturkvartal sin administrasjon. Vestby kommune opererer med to eksplisitte bookingsystemer, henholdsvis DX og BookUp. DX er et profesjonelt system som er nødvendig i et kulturbygg av Vestby kulturkvartal sin størrelse og med Vestby kulturkvartal sine funksjoner. Bookup henvender seg til idretts- og kulturlokaler, uten den spesialiserte tjenesten som leveres i Vestby kulturkvartal. Formålet er en styrking og profesjonalisering av arbeidet med booking, programmering og reservasjon av kommunale lokaler, inklusive salg/innsalg av kommunale kultur- og idrettslokaler. Det er lagt inn en styrking av bemanning og drift på Vestby kulturkvartal. I dette ligger det utvidelse av stillingen scenemester med 0,6 årsverk slik at stillingen er på ett årsverk fra og med 1. januar 2024. Rådmannen understreker at styrkingen fremdeles ikke er tilstrekkelig med tanke på å definere drift av kulturkvartalet til det tidligere skisserte nivå lavt.

Kulturdøgn Soon har i e-post til kommunen den 6.11.23 søkt om tilskudd til å gjennomføre Kulturdøgn Soon 2024. I søknaden står det: *På bakgrunn av ovennevnte tillater vi oss på vegne av Kulturdøgn Soon å søke om et tilskudd på kr 300.000,-. Alternativt kr 250.000,- med en underskuddsgaranti på kr 50.000,-.* Rådmannen har ikke funnet midler i det ordinære budsjettet. Det er imidlertid avsatt 0,2 millioner kroner på disposisjonsfond fra tidligere og rådmannen legger inn disse som kommunens tilskudd til Kulturdøgn Soon i 2024.

BUK-midler på 200 tusen kroner er flyttet fra RO Kultur til Politisk styring.

Resultatområde Plan, bygg og geodata

Byggesak og oppmåling er budsjettet til selvkost i hele perioden, og for planavdelingen er behandlingen av private planforslag på selvkost. Selvkostområdene har hatt positive selvkostfond, men fondene er i ferd med å bli brukt opp, og det må forventes et underskudd som dekke av kommunen.

Konsekvensjusteringer: Oppfølging av kommunestyrets vedtak. Vestby kommunes andel av delfinansiering av interkommunal klimakoordinator i Klima Viken. Finansiering av stilling ut 2024. Innsparingstiltak: Reduksjon av 1 fast stilling på planavdelingen på permanent basis, og holde vakant stilling i forbindelse med svangerskapspermisjon i 2024 på Geodataavdelingen. Konsekvensen av dette vil være mindre ressurser til kommunale planer og prosjekter. Nye tiltak: Viltforvaltning, fallvilthåndtering og drift av kommunens viltneemd.

Tiltak som ikke er blitt prioritert: Oppfølging av Brannsikringsplanen for Son ved tiltaket om ferdigstillelse av installasjon av bybranndeteksjon. Tiltaket koster 1,4 millioner kroner. Bekjempelse av fremmede arter har vært gjennomført i Vestby siden 2014. Tiltaket har en årlig kommunal egenandel på 100 tusen kroner. Byggeskikkprisen for Vestby. Tiltaket koster ca. 50 tusen årlig og administrative ressurser til sekretariatsfunksjonen. Deltakelse i NVE prosjekt om kartlegging av kritiske punkter

langs vassdragene og vurdering av mulige tiltak. Kostandene for deltakelse i prosjektet var anslått til ca. 250 tusen kroner, og det er mulighet for å søke om å få tilbakebetalt disse kostnadene av NVE delvis eller i sin helhet etter endt kartlegging.

Resultatområde Kommunalteknikk

Områdene vann, avløp, slam, feiing, forurensningsmyndighet og renovasjon er budsjettert i henhold til selvkost. Beregninger av renovasjonsgebyr og selvkostberegninger for renovasjon utføres av MOVAR IKS.

Kommunen har fortsatt behov for store investeringer innen vann og avløp. I perioden er det innarbeidet investeringer innenfor vann og avløp med om lag 361 millioner kroner. Behovet skyldes delvis befolkningsveksten som har vært de siste årene, og delvis befolkningsveksten som kommer. I tillegg er mye av kommunens rør og anlegg nådd en alder som gjør det nødvendig å skifte disse ut. Vann og avløp er selvkostområder hvor brukerne selv betaler renter og avdrag på investeringene.

Rådmannen foreslår å redusere kostnadene til drift av gatelys med 1,1 millioner kroner ved å ansette egen elektriker.

Kommunestyret behandlet Forvaltningsrevisjonsrapport om forvaltning og skjøtsel av elver og vassdrag den 4. september, jf k-sak 57/23. I vedtaket ba kommunestyret rådmannen om å legge fram en sak med økonomiske rammer for hvordan dette arbeidet kan gjennomføres i forbindelse med HP 2024-2027. I denne saken foreslås det flere tiltak over fire år estimert til 1,915 millioner kroner. Rådmannen har ikke funnet økonomiske midler til å innarbeide tiltakene i handlingsprogrammet.

Innenfor selvkostområdet er det konsekvensjusteringer på 200 tusen kroner som gjelder økte priser på slamtømming av private anlegg. På områder utenfor selvkost er det lagt inn konsekvensjustering på 220 tusen kroner til drift av uteområder på Solhøy, og økte kostnader til Oslofjorden friluftsråd.

Av nye tiltak på selvkostområdet foreslår Rådmannen å sette av 1,950 millioner kroner til arbeidet med spredt avløp, vann og avløp, kartlegging av infrastruktur vann og avløp samt digitalisering av arbeidet med selvkostområdene. Av nye tiltak utenfor selvkostområdene, foreslår Rådmannen å sette av 165 tusen kroner i arbeidet mot ulykker og forurensning.

Resultatområde Eiendom

Eiendom har økte kostnader tilknyttet bygging av nye bygg, kjøp av boliger eller endringer knyttet til lovpålagt drift av bygg. Det foreslås å øke rammen med 3,2 millioner kroner i 2024. Rådmannen foreslår å øke kostnader til serviceavtaler til Vestby kulturkvartal og Solhøy omsorgsboliger med 1,6 millioner kroner. Kommunale avgifter øker i 2024 med 30 prosent på formålsbygg og boliger, og det foreslås å øke budsjettet for kommunale avgifter med 1,2 millioner kroner. For å drifte, vedlikeholde og renholde Vestby kulturkvartal 4. og 5. etasje, og merbruk på gamle Bjørlien skole, foreslås det å øke rammen i 2024 med 510 tusen kroner med helårsvirkning fra 2025 på 1,6 millioner kroner. Rådmannen har økt antall plasser på Solhøy med 8 plasser fra høsten 2023, samt kjøp av flyktningsboliger. Dette vil gi økte husleieinntekter fra 2024 på 2,5 millioner kroner. Det ble vedtatt i 2023 å ansette en boligvaktmester i 100 prosent stilling med en økning i rammen på 670 tusen kroner fra 2024.

Som eier av bygg stilles det krav til etablering og oppgradering av system for lovpålagt forebygging av legionella. I perioden foreslår rådmannen å etablere rammeavtale på gjennomføring av risikovurdering på alle formålsbygg. Dette øker rammen med 1,5 millioner kroner. Det foreslås utbedringer av lovpålagte feil og mangler av sprinkelanlegg i formålsbygg med 200 tusen kroner.

Rådmannen foreslår å åpne 16 nye plasser på Solhøy omsorgsboliger fra mai 2024. Som følge av dette vil det påløpe økte husleieinntekter på 1,1 millioner kroner i 2024 med helårsvirkning fra 2025 på 1,9 millioner kroner. Med økt bruksareal foreslås det å ansette en 50 prosent renholder med en økning i rammen på 320 tusen kroner.

I handlingsprogrammet forslår rådmannen kjøp av 10 flyktningeboliger. Dette vil gi en merinntekt på 850 tusen kroner i 2024 og 1,3 millioner kroner i 2025.

Det foreslås å redusere deler av en administrativ stilling etter en gjennomgang av oppgaver som ikke skal videreføres i avdelingen, dette reduserer rammen med 225 tusen kroner.

Rådmannen foreslår å redusere vedlikeholdet i 2024 med 6 millioner kroner, dette er et ledd i innsparingstiltakene kommunen må utføre i planperioden. Vedlikeholdsplanen 2024-2027 vil vise til vedlikeholdet som blir utført i perioden.

2.12 Rentenivå

Det har gjennom 2023 vært betydelig økninger i Norges Banks styringsrente som følge av den høye og voksende inflasjonen nasjonalt og internasjonalt.

Norges Bank har satt opp styringsrenten fra 2,50 prosent i november 2022 til 4,25 prosent per november 2023. Styringsrenten alene ligger ved utgangen av 2023 0,43 prosentpoeng over renteanslaget for lån som ble lagt til grunn i handlingsprogrammet 2023-2026, dette medfører betydelig økte kostnader for Vestby kommune som følge av kommunens høye gjeldsgrad.

Anslaget for renteutviklingen baserer seg på prognoser utarbeidet av Kommunalbanken og kommunens gjeldsrådgiver Bergen Capital Management.

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Norges Bank styringsrente	2,50 %	4,25 %	4,40 %	4,00 %	3,40 %	3,33 %
NIBOR	3,36 %	4,72 %	4,76 %	4,30 %	3,71 %	3,71 %

NIBOR er en estimert pengemarkedsrente brukt av bankene og kredittmarkedene til å beregne hva det koster å låne direkte uten øvrige påslag fra kredittinstitusjoner og investorer. NIBOR er det vanligste utgangspunktet for beregning av lånerenter i det norske kredittmarkedet. Differansen mellom styringsrenten og NIBOR er pengemarkedspåslaget, dette er blant annet et uttrykk for usikkerhet i markedene da særlig knyttet til faren for mislighold mv. Er markedene samlet sett usikre øker pengemarkedspåslaget for å begrense investorenes tapspotensiale.

Rentebanen er usikker og kun ett estimat, den er mer usikker for det kommende året enn det som man har vært vant til tidligere. Inflasjonstallene publisert i november 2023 kan tilsa en raskere økning og høyere økning av Norges Banks styringsrente enn det som ligger til grunn i rådmannens forslag til handlingsprogram 2024-2027.

Det forventes at Norges Bank hever styringsrenten i desember 2023, dette er tatt høyde for estimatene under.

Renteanslagene som legges til grunn i rådmannens forslag til handlingsprogram 2024-2027 er for 2024 og 2025 vesentlig høyere enn det som var forventet ved utarbeidelsen av foregående handlingsprogram. Renteprognosene tilsier en synkende rente i 2026 og 2027, men som fortsatt er over de nivåer som ble forutsatt i handlingsprogrammet for 2023-2026.

Budsjetterteestimat	2023 budsjett	2023 regnskap	2024	2025	2026	2027
Budsjetterte Nibor		4,72 %	4,76 %	4,30 %	3,71 %	3,71 %
Budsjetterte lengre lån	3,82 %	5,15 %	5,26 %	4,80 %	4,21 %	4,21 %
Budsjetterte korte lån	3,53 %	4,75 %	5,01 %	4,55 %	3,96 %	3,96 %
Budsjetterte PT rente	3,70 %	5,40 %	5,36 %	4,90 %	4,31 %	4,31 %
Budsjetterte Husbanken	2,00 %	3,39 %	4,51 %	4,05 %	3,46 %	3,46 %
Budsjetterte Innskudd	3,78 %	5,43 %	5,00 %	4,80 %	4,20 %	4,20 %

Anslagene for 2024 og utover i planperioden er dermed høyere sammenlignet med det som ble lagt til grunn i handlingsprogram 2023-2026.

Årsak endring rentekostnad fra vedtatt HP 2023-2026	2024	2025	2026
Renteeffekt vedtatte investeringer	18 829	4 998	-7 606
Rentekostnad nye lån til videre utlån	789	2 128	3 023
Foreslåtte investeringsprosjekter	2 516	6 013	9 421
Endring vedtatte investeringsprosjekter	-521	-1 133	-967
Renteeffekt av utsatte tomtsalg	5 300	7 082	9 413
Sum endring rentekostnad	26 913	19 088	13 284

Dersom renten blir ett prosentpoeng høyere hvert enkelt år, enn i forutsetningene som ligger til grunn for handlingsprogrammet, vil netto renteutgift øke med 25 millioner kroner i 2024, og 60 millioner kroner i 2027 utover det som er innarbeidet i budsjettet. Selv om lån knyttet til selvkost også vil gi økte inntekter, er økte renteutgifter en viktig årsak til at kommunen har behov for omstilling og reduserte utgifter i handlingsprogramperioden.

2.13 Likviditet

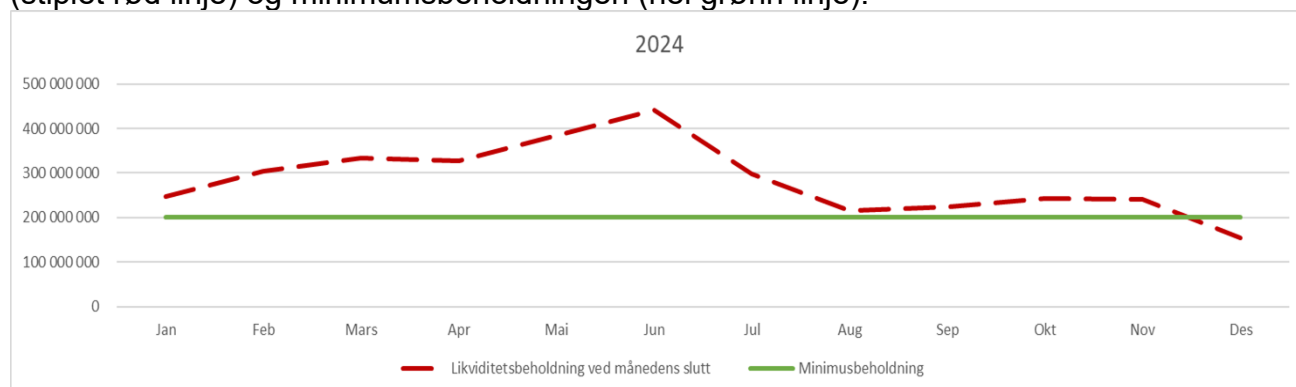
Likviditet er kommunens evne til å betale sine løpende forpliktelser, som lønn, kjøp av varer og tjenester, renter og avdrag. Likviditeten kan og vil variere mye gjennom året og mellom år. Årsakene til dette kan være ulike tidspunkter for innbetalinger og utbetalinger, og ikke minst variasjoner mellom kostnadsnivå og inntektsnivå mellom år samt bruk av kommunens fond. Likviditet er ikke det samme som kommunens resultat.

Kommunens likviditet er kommunens samlede bankbeholdning, inkludert eventuelle trekkrettigheter (kassakreditt).

Siden 2004 har Vestby kommune hatt svært gode økonomiske resultater, dette har medført at det ikke har vært behov for å følge likviditeten tett. De utfordringene Vestby kommune nå står foran i årene som kommer medfører at dette har endret seg vesentlig og det er behov for å følge likviditeten nøye.

I forbindelse med utarbeidelsen av rådmannens forslag til handlingsprogram 2024-2027 er det utarbeidet en likviditetsprognose for 2024. For å dekke Vestby kommunes løpende forpliktelser fra måned til måned er det anslått at kommunen har behov for å ha en bankbeholdning på 200 millioner kroner til enhver tid.

Diagrammet under viser estimert bankbeholdning (likviditet) for hver måned i 2024 (stiplet rød linje) og minimumsbeholdningen (hel grønn linje).

Diagrammet over viser at det forventes store svingninger i kommunens likviditet gjennom 2024. Med utgangspunkt i rådmannens forslag til handlingsprogram 2024-2027 og tilgjengelig informasjon om innbetalings- og utbetalingstidspunkter, forventes det at likviditeten vil være god i første halvår 2024. Siste halvår 2024 forventes det at dette endrer seg vesentlig og prognosene indikerer at Vestby kommune vil kunne ha likviditets utfordringer helt på slutten av 2024. Det lave likviditetsestimatet siste halvår 2024 vil potensielt ha konsekvenser for kommunens gjeldsforvaltning. Etter omleggingen av gjeldsforvaltningen gjennom 2022 og 2023 benytter kommunen seg av en del sertifikatlån, dette er korte lån (inntil 12 måneders løpetid) som refinansieres på forfall. Sertifikatlån benyttes i de tilfeller der de har lavere effektiv rente enn tilsvarende lån med lengre løpetider. For å ha adgang til å benytte sertifikatlån kreves det at kommunen har tilstrekkelig likviditet til å dekke forpliktelsen om det ikke er mulig å få sertifikatlånet refinansiert i markedet. Den estimerte likviditetsbeholdningen siste halvår 2024 kan medføre at Vestby kommune ikke lenger vil ha denne mulighet. Dette vil kunne medføre en kostnad på om mot 2 millioner kroner i 2024 med det rentenivået som legges til grunn i rådmannens forslag til handlingsprogram 2024-2027. Rådmannen presiseres at dette ikke er betyr at Vestby kommune er i en økonomisk krise, men kommunens økonomi er presset og dette gir også utslag på kommunens likviditet.

I rådmannens forslag til handlingsprogram 2024-2027 foreslås det derfor at rådmannen gis fullmakt til å inngå avtale om trekkrettighet (kassakreditt).

2.14 Betalingsregulativ og prissetting av kommunale tjenester

Forslag til betalingsregulativ finnes under «Betalingsregulativ» i Framsikt. Satser på kommunale betalingstjenester øker i utgangspunktet med den kommunale deflatoren, som i regjeringens forslag til statsbudsjettet for 2024 er anslått til 4,3 prosent.

I regjeringens forslag til statsbudsjett settes maksprisen for en barnehageplass ytterligere ned fra 3 000 kroner til 2 000 kroner fra 1. august 2024.

Gebyrene for plan, bygg og geodata er gjennomgått og fastsatt for 2024 i tråd med selvkostprinsippet. For byggesak, har ikke gebyrene blitt justert de to forgående årene, bortsett fra gebyrene for næringssaker som er blitt redusert. For 2024 er det foretatt en økning, samlet sett, for alle fagområdene i tråd med lønns- og prisvekst. I tillegg har noen av gebyrsatsene fått en større økning i henhold til faktiske kostnader i tråd med selvkostprinsippet.

Innen selvkostområdene vann, avløp, slam, feiing, forurensningsmyndighet og renovasjon endres prisene i henhold til selvkostkalkyler. Tilkoblingsgebyr for vann og avløp er ikke endret, og er foreslått på samme nivå som for 2023. Gebyrregulativet for slam er endret fra et årlig gebyr til gebyr per kubikk. Normalgebyr for renovasjon økes med 12,8 prosent, og gebyr for feiing reduseres med 15 prosent fra 2023. Kommunen hadde ved utgangen av 2022 positivt selvkostfond både på vann og avløp. Ut ifra selvkostkalkylen som ligger til grunn for handlingsprogrammet, vil fondene bli brukt opp i løpet av 2025. For 2024 øker normalgebyret for både vann og avløp med 30 prosent. Tabellen nedenfor viser utviklingen i kommunale avgifter for en «normalhusholdning» fra 2023 til 2024. Med de endringer i gebyrene som er foreslått i handlingsprogrammet, vil samlet normalgebyr øke med 4 066 kroner fra 2023 til 2024. Økningen skyldes i hovedsak økte kapitalkostnader og økte utgifter hos MOVAR.

Følgende forutsetninger ligger til grunn for tabellen:

- For vann og avløp er gebyrene beregnet med utgangspunkt i et vannforbruk på 150 m³
- Renovasjonsgebyret er beregnet ut ifra restavfall, glass og metall og plast på 140 liter og papp/papir på 240 liter
- Feiing er beregnet med ett pipeløp

Tallene er inkludert merverdiavgift.

Normalgebyr	2023	2024	Endring i kr	Endring i %
Vann	5 805	7 547	1 742	30,0 %
Avløp	6 218	8 084	1 866	30,0 %
Renovasjon	4 328	4 882	554	12,8 %
Feiing	640	544	-96	-15,0 %
Samlet	16 991	21 057	4 066	23,9 %

2.15 Eiendomsskatt

Anslaget for eiendomsskatt økes med 4,9 millioner kroner fra 2023 til 2024. Økningen er basert på faktisk skatteinngang i 2023. Skatteanslaget økes ytterligere fra 2024 til 2025-2027 med 15 millioner kroner. Økningen er basert på at det gjennomføres ny taksering av eiendommer i 2024 med virkning fra 2025, se teksten nedenfor.

Vestby kommune har fra 2005 hatt eiendomsskatt på det som tidligere het «verk og bruk», og fra 2015 på næringseiendom, kraftanlegg, vindkraftverk, kraftnett og anlegg omfattet av særskattereglene for petroleum, jf. eiendomsskatteloven § 3 d.

Det følger av eiendomsskatteloven § 8 A-3, (2) at det skal være en alminnelig taksering i kommunen hvert tiende år. Fra 2025 er det således mulig å retaksere kommunes eiendommer, jf. eiendomsskatteloven § 3 d., for eiendomsskatt. Taksten gjelder fra 01.01. i skatteåret, noe som betyr at selve takseringsjobben må utføres i 2024.

Rådmannen anslår at arbeidet med retaksring av eiendommer etter § 3 d. vil beløpe seg til 3 millioner kroner.

Alternativt kan kommunen vedta å foreta en såkalt kontorjustering, jf.

eiendomsskatteloven § 8 A-4. Bestemmelsen gir kommunene adgang til å forhøye takstgrunnlaget for eiendomsskatt når takseringsperioden utløper uten å måtte foreta ny taksering. Dette betyr at istedenfor en ny allmenn taksering kan kommunestyret vedta å øke taksten som eiendommen er satt til ved siste alminnelige taksering, begrenset til 10 prosent. Dette vil medføre en økning i eiendomsskatteinntekt med 10 prosent, og samtidig utsette kostnader til arbeidet med taksering i 2024. Rådmannen anbefaler ikke denne løsningen, og er av den oppfatning at det bør gjennomføres full, ordinær retaksring i 2024.

2.16 Skatt og rammetilskudd

Forslaget til handlingsprogram bygger på regjeringen sitt forslag til statsbudsjett. Dette gjelder også skatteanslaget. Nivået for kommunens skatteinntekter kan variere fra år til år sammenliknet med landsgjennomsnittet. Dette påvirker inntektsutjevningen i rammetilskuddet. For å redusere effekten av tilfeldige utslag, er det tatt utgangspunkt i KS sin prognosemodell som beregner et gjennomsnitt av skatt i prosent av landsgjennomsnittet for de tre siste årene. Dette gjennomsnittet er grunnlaget for skatteanslaget for den aktuelle perioden.

Rammetilskuddet består av en rekke komponenter og baserer seg på regjeringens forslag til statsbudsjett. KS sin prognosemodell, som baserer seg på statsbudsjettet, er benyttet til å beregne rammetilskuddet. Skjønnstilskuddet er redusert med 100 tusen kroner fra 2023 til 1,5 millioner kroner i 2024. Det er ikke budsjettert med skjønnstilskudd resten av perioden. Vekstkommunetilskudd er økt fra om lag 2,5 millioner kroner i 2023 til 6,4 millioner kroner i 2024. I 2025 er vekstkommunetilskuddet økt ytterligere til 9,1 millioner kroner. Det er ikke budsjettert med veksttilskudd i 2026 og 2027. Av rammetilskuddet utgjør 9,6 millioner kroner saker med særskilt fordeling. Dette gjelder bortfall/innlemming av øremerkede tilskudd i forbindelse med helsestasjon- og skolehelsetjenesten, ansvarsovertagelse innen barnevern og grunnskoletilskudd.

2.17 Investeringsprogrammet

Igangsatte og nye prosjekter

På investeringssiden er det i stor grad videreføring av tidligere vedtatte investeringer. For mange av investeringene er det allerede inngått avtaler og kontrakter da prosjektene går over flere år. Av større investeringer som er lagt inn i handlingsprogrammet, utover selvkostprosjekter innen vann og avløp, er ny rundkjøring Osloveien og rådhusetorget. Det er lagt inn svært lite nye investeringsmidler innenfor selvkost i 2025. Dette har sammenheng med at det over tid har oppstått et etterslep på investeringsprosjektene innenfor selvkost. I 2. tertial 2023 har derfor rådmannen foreslått en omdisponering av allerede bevilgede midler mellom relativt mange prosjekter innenfor Kommunalteknikk. Midler er flyttet fra prosjekter som ikke har kommet i gang, er ferdige eller foreslås utsatt, over til prosjekter som er igangsatt og har behov for økte bevilgninger. Denne løsningen er valgt for å sikre fremdrift på allerede igangsatte prosjekter uten at behovet for ytterligere låneopptak øker.

Vann og avløp

I planperioden er det til sammen budsjettert med investeringer på 361 millioner kroner innenfor vann- og avløpssektoren. Kommunen praktiserer selvkost innenfor vann og avløp. Dette medfører at investeringene inngår i avgiftsgrunnlaget for vann- og avløp som dekkes av kommunale gebyr og som blir betalt av abonnentene. Dersom kommunen ikke har full selvkostdekning, vil disse investeringene bli subsidiert av de innbyggerne som ikke har kommunalt vann og avløp. Investeringene er nødvendige for å skifte ut gammelt ledningsnett samt kunne klare å møte fremtidig utbygging i Vestby.

Nytt havnekontor og mudring Vestby havn

I forrige handlingsprogram var det avsatt fem millioner til nye administrasjonslokaler for havnekontoret. Tanken var at de gamle kontorlokalene skulle brukes til å utvide serviceanlegget for gjestehavna. Videre var det avsatt tre millioner som havnas «bidrag» til mudring i elveløpet ved A-brygga og foran septikktømmestasjonen. For å sikre båtanløp fra Ruter, har kapasiteten til gjestehavna blitt noe redusert. Plassene lengst nord i gjesteanlegget kan ikke lenger brukes, og lengden på den nordlige gjestebrygga har også blitt redusert. Dette reduserer både gjestehavnas «betydning», og inntektene til havna.

Prosjekteringen av mudringen i Sonskilen viser at den blir en god del dyrere enn først forutsatt. Med det følger det også, etter rådmannens oppfatning, at havnas del av mudringskostnadene blir høyere.

Prosjekteringen av nye administrasjonslokaler for havna viser at kostnaden blir nærmere syv millioner, altså to millioner mer enn avsatt i budsjettet.

Med de reduserte inntektene for havna, som en følge av opphør av leieavtalen på «Sørbysiden» fra 2025 og gjestehavnas reduserte betydning, vil det etter rådmannens oppfatning ikke lenger være økonomisk bærekraftig å investere i nye administrasjonslokaler. Dette også med bakgrunn i økt kostnadsramme for utbyggingen, og høyere rentenivå enn når kost/nytte ble vurdert. Rådmannen er derfor av den oppfatning at midlene avsatt til nye administrasjonslokaler bør delvis flyttes til mudringsprosjektet. Nøyaktig beløp og nødvendige budsjettendringer for mudringsprosjektet vil komme i forbindelse med tertialrapport nr 1. 2024.

Grevlingen skole – utvidelse og ombygging

Rådmannen foreslår å reversere vedtatt utbygging på Grevlingen. Prognosene for elevtallet er lavere nå enn da utbyggingen ble vedtatt. Vi ser at det faktiske elevtallet på Grevlingen ligger 20-30 elever under prognosen. Dette er en tendens vi har sett over flere år. Det er flere elever på Grevlingen som går på privatskoler, for eksempel Steinerskolen og Childrens International School (CIS). Det høyeste elevtallet Grevlingen har hatt hitill, var i skoleåret 2019/2020. Da hadde skolen 357 elever.

I og med at utbyggingen har tatt tid, har tre små auditorier blitt gjort om til tre klasserom. Hvert av disse nye rommene har plass til 24 elever. Det betyr at kapasiteten nå er i overkant av 400 elever.

2.18 Buffere

I rådmannens budsjettforslag er det satt av tre reserveposter. Generell reservepost på 20 millioner kroner, lønnsreserve på 20 millioner kroner og økte driftskostnader IKT på 10 millioner kroner.

Den generelle reserveposten skal dekke opp for eventuelle endringer i rammebetingelser, svikt i skatteinngang og andre driftsendringer. Reserveposten er økt fra 15 til 20 millioner kroner. Økningen er dels gjort da erfaringer de siste årene viser at 10-15 millioner kroner ikke er nok, og dels at det er mindre reserver i rammene til resultatområdene.

Lønnsreserven på 20 millioner kroner er økt fra 14,8 millioner kroner i 2023. Reserven skal dekke lønnsøkninger i sentralt og lokalt lønnsoppgjør i 2024. I statsbudsjettet er anslag for lønnsvekst i 2024 beregnet til 4,9 prosent. På det enkelte resultatområde er lønnskompensasjonen for sentralt lønnsoppgjør i kap. 4, og lokalt lønnsoppgjør i kap. 3 og 5 for 2023 lagt inn. Lønnskompensasjonen inneholder også lønnsglidning. Størrelsen på lønnsglidningen varierer mellom resultatområdene.

Det er fra 2024 lagt inn en ny reservepost i budsjettet til dekning av økte driftskostnader til IKT. Den sentrale avsetningen på 10 millioner kroner skal sikre finansieringen av økte IKT og digitaliseringskostnader.

2.19 Netto driftsresultat

I planperioden utvikler netto driftsresultat seg slik:

	2024	2025	2026	2027
Netto drift i millioner kroner med generell reservepost i budsjettet	46 780	-1 207	-10 413	-16 826
Netto drift i % med generell reservepost i budsjettet	-2,69	0,07	0,59	0,95
Netto drift i millioner kroner uten generell reservepost i budsjettet	26 780	-21 207	-30 413	-36 826
Netto drift i % uten generell reservepost i budsjettet	-1,54	1,19	1,72	2,09

Rådmannen legger fram et forslag til handlingsprogram hvor det kreves omstilling og andre måter å jobbe på innenfor alle resultatområdene. Den generelle reservepotten er imidlertid økt fra 15 millioner kroner til 20 millioner kroner årlig. Det må sies at budsjettet er meget stramt, og det inneholder flere omstillingstiltak. Den finansielle handlingsregelen kommunestyret har vedtatt tilsier et netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter på 1,75 prosent.

Handlingsprogrammet er utarbeidet i «faste priser», og som er et prinsipp kommunen har budsjettert etter siden 2003. Dette betyr at vi ikke fremskriver befolkningen, og heller ikke gjør noe anslag på hvilken vekst i frie inntekter kommunen vil få som en følge av demografiendringer og vekst i kommunesektoren. Denne måten å budsjettere på betyr at det legges inn økte driftskostnader som følge av endringer i tjenestebehov første året i handlingsprogrammet, men ikke i de tre siste årene. Som hovedregel vil denne måten å budsjettere på medføre at netto driftsresultat for et år blir bedre ved neste rullering. Om dette vil være tilfelle ved neste rullering, vil blant annet være avhengig av at vi lykkes med omstillingstiltakene som er lagt inn i denne rulleringen av handlingsprogrammet.

2.20 Utfordring ved neste rullering av handlingsprogrammet

Rådmannen legger fram et forslag til handlingsprogram 2024-2027 der netto driftsresultat er negativt det første året i perioden. Forutsetningene om eiendomsskatt og stor befolkningsvekst har vært to «grunnsteiner» i budsjettarbeidet over flere år, og har bidratt til at tidligere handlingsprogram har blitt vedtatt uten driftskutt.

Arbeidet med handlingsprogrammet for 2024-2027 har vært mer krevende enn tidligere år. Rådmannen legger fram et forslag til handlingsprogram hvor det forutsettes innsparinger, omstilling og nye måter å levere tjenestene på, samt streng budsjettdisiplin.

Et sentralt punkt i arbeidet med nytt handlingsprogram har vært å fortsette arbeidet med å vri tjenesteytingen fra heldøgnsomsorg til at flere kan bo hjemme med bistand fra hjemmetjenesten. Kostratall viser at vi har en høyere andel av befolkningen over 80 år som mottar heldøgnsomsorg enn kostragruppe 7 og landet uten Oslo. Samtidig viser kostratallene at vi har en lavere andel av befolkningen over 80 år som mottar tjenester i hjemmet enn kostragruppe 7 og landet uten Oslo. Det er avgjørende at vi lykkes med denne vridningen fra heldøgnsomsorg til hjelp i hjemmet.

Kommunens gjeldsgrad gjør Vestby svært utsatt ved renteøkninger, dette i større grad enn de fleste kommuner vi sammenlikner oss med.

Økende global usikkerhet, stadig høy inflasjon og økende risiko for en økonomisk resesjon medfører vesentlig mer usikkerhet og svingninger rundt anslagene og estimatene handlingsprogrammene legger til grunn. En konsekvens av dette er økt behov for god likviditet, frie midler på disposisjonsfond og sentrale avsetninger for usikkerhet i budsjettene.

I kommende handlingsprogram må man for å lykkes med å skape robuste og bærekraftige velferdstjenester samtidig som Vestby kommune i rådmannens syn kan dette best og mest effektivt gjennomføres ved en grundig gjennomgang og godt bearbejdede tiltak som fremmer den videre utviklingen av gode samskaptede tjenester.

3. ALTERNATIVER

Kommunestyret har flere alternativer. Det kan innføres generell eiendomsskatt, og eiendomsskatten vil da også omfatte hytter og boliger. Hvor stort inntekstpotensialet som ligger i generell eiendomsskatt er ikke tilstrekkelig vurdert, men vil trolig være i størrelsesorden 20 til 22 millioner kroner per promille, dersom det ikke innføres bunnfradrag. Eiendomsskatten for næringseiendommer ble økt fra 6 til 7 promille fra 2021 og kan ikke økes ytterligere.

Kommunen er så utsatt for renteøkning at rådmannen mener det ikke er noe realistisk alternativ å øke lånegjelden utover det som allerede er foreslått. En investering vil kommunen «dra med seg» de neste 30 til 40 årene, og er i det tidsrommet ikke mulig å kutte. Dersom kommunestyret ønsker å øke aktivitetsnivået, vil rådmannen på det sterkeste anbefale at man holder seg til driftstiltak. Driftstiltak som er utover lovpålagt standard, kan relativt enkelt reverseres dersom kommunen på ny kommer i en situasjon hvor det ikke lenger er samsvar mellom utgifter og inntekter. Det kan man som nevnt ikke dersom man har bundet opp midlene i investeringer. Slik den økonomiske situasjon er i handlingsprogramperioden anbefaler rådmannen på det sterkeste at nye driftstiltak salderes ved innarbeidelse av ytterligere innsparingstiltak slik disse fremkommer i vedlegg til rådmannens forslag til handlingsprogram 2024-2027 eller kutt i foreslåtte tiltak fremfor finansiering fra fond. Vestby kommune er i rådmannens forslag til handlingsprogram avhengig av at fondene ikke reduseres mer enn det som allerede er foreslått.

Rådmannen er av den oppfatning at det ikke er noe alternativ å øke skatteanslaget eller anslaget på rammetilskudd.

4. KONKLUSJON

Vestby kommune står foran betydelige utfordringer i årene som kommer. Kommunen må legge om måten man gir innbyggerne tjenester på, samtidig som innbyggerne får de tjenestene de har krav på. Dette må gjennomføres uten økt behov for ressurser og økte kostnader.

Rådmannen er av den oppfatning at kommunen ikke er i en krisesituasjon, men dersom man ikke gjør de nødvendige grepene nå vil det bli en krise.

Omstillingsprosjektet «45 i 25» er i gang og rådmannen foreslår innsparinger på de aller fleste resultatområdene i forslag til handlingsprogram 2024-2027 for å møte de utfordringene som kommer i 2024. Vellykket varig omstilling er utfordrende og tar tid, Vestby kommune har ressurser og kompetanse til å gjennomføre omstillingen. Men kommunen har ikke ressurser til å gjennomføre alle utredninger og omstillingstiltak samtidig. Gjennom fokuset på virksomhetsstyring må de tiltakene med størst sannsynlighet for å lykkes og som har størst effekt utredes og implementeres først. I de første fasene av omstillingen må Vestby kommune skyndes seg langsomt for å ha størst mulighet for å lykkes med det påkrevde omstillingsarbeidet. Det viktigste kommunestyret kan gjøre nå er å ikke binde opp for mye midler i fremtiden.

Rådmannens forslag til handlingsprogram inneholder ikke eiendomsskatt på bolig. Etter rådmannens syn vil det være fullt mulig å gjennomføre nødvendige omstillings- og endringstiltak slik at man unngår eiendomsskatt på boliger også i fremtiden. Dersom politisk nivå har ønsker om nye driftstiltak og investeringer utover det som ligger i rådmannens forslag må det enten kuttes ytterligere eller innføres eiendomsskatt.

Rådmannen vil derfor på det sterkeste fraråde investeringer ut over det som er foreslått inntil omstillingsarbeidet er slutført. Rådmannen vil også på det sterkeste fraråde driftstiltak utover det som er foreslått inntil man har gjennomført omstillingsarbeidet og har oversikt over hva som må endres. Rådmannens klare oppfatning er at investerings- og driftstiltak som eventuelt innarbeides i tillegg enten må salderes med å reduseres andre poster, eller ved innarbeidelsen av ytterligere innsparingstiltak fra listen som er vedlagt rådmannens forslag til handlingsprogram 2024-2027.